

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére

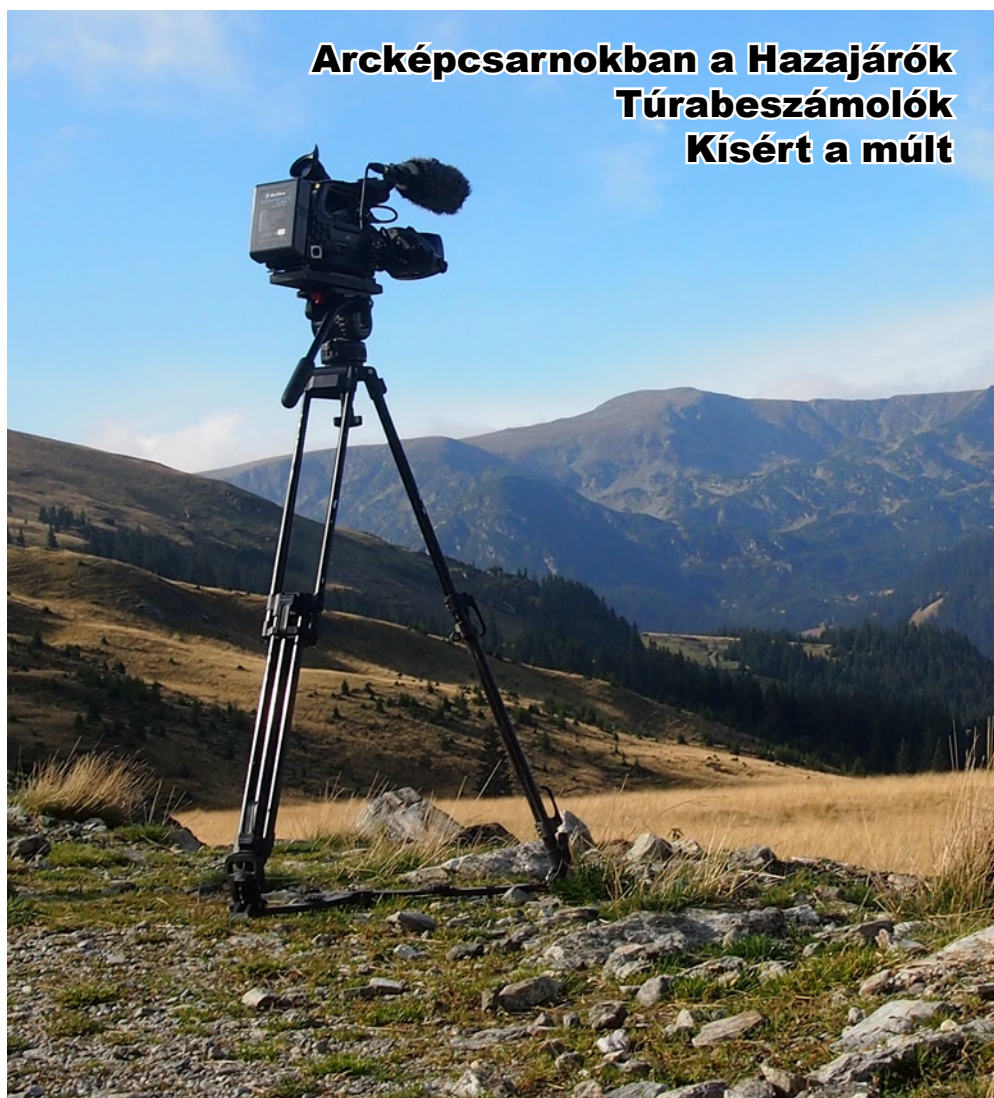
Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1053 Budapest, Reáltanoda utca 9. III. em.10.

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Arcképcsarnokban a Hazajárók Túrabejárási Kísért a múlt

A Borsod-Miskolci Turistaság Története

Igazi kárpátos turistához méltó feladatot vállalt miskolci taggyűlésünk két tagja, **Répászký Ernő és Répászký Lipót**. „A Borsod-Miskolci Turistaság Története” címmel könyvet állítottak össze. Az eddig megjelent és a részemre megküldött DVD-n az I-IV kötetek anyagai évenkénti bontásban 1891-től 1969-ig olvashatók. A szerzőpáros szűkebb hazájuk turizmusának fellelhető írásos és fénykép emlékeit kutatták. A legtöbb segítséget a ma is aktív turista barátaitól kapták. Keresgéltek a miskolci Herman Ottó Múzeum könyvtár és folyóirat gyűjteményében, a Magyar Természetbarát Szövetség könyvtárában, borsodi napilapokban és alkalmi kiadványokban, magángyűjteményekben.

A szerzőpárostól az utószóban olvasható:

„A borsodi turista történelem szervesen összefonódott, beépült és hozzájárult az egyetemes, nagy múltú, a magyar társadalom tekintélyes hányadának egészségét, életszélletét és jellemét formáló országos turista mozgalomba.

Egyesületeinkben kitűnő, országos hírű turistavezetők nevelődtek, dolgoztak régióink csodálatosan szép, szívünkhöz-lelkünkhöz oly közel álló természeti szépségeink feltárásában, megismertetésében, turista alkotásaink létrehozásában. Könyvünk egyik célja volt az ő alakjuk, munkájuk, hervadhatatlan érdemeik megidézése és az utókor hálájának ébren tartása. Ők voltak azok, akik a polgári életben betöltött felelősség teljes munkájuk mellett szabadidejüket évtizedeken át feláldozták azért, hogy jól jelzett utakon, a hátukon felcipelt téglákból, két kezük munkájával felépített kényelmes turistaházakban élvezhessük a természet minden szépségét. Ők voltak azok, akik nem riadtak vissza sem anyagi, sem erkölcsi áldozatot hozni maradandó alkotásaikért.

Minden fáradozásaink ellenére hiányosnak érezzük könyvünk tartalmát. Tudjuk jól, hogy még számtalan emlék, fotó, dokumentum rejtőzik felteve őrzött fiókokban, családi fényképalbumokban, vagy hányódiák évtizedek óta padlásokon, pincékben elfeledve létezésükről, nem tudván pótolhatatlan értékeikről. Egy nagy-takarítás, egy költözködés – és örökre megpecsételődik a sorsuk.

Hiányosnak érezzük könyvünket azért is, mert a számtalan kirándulás, túra leírásából hiányzik annak a lelke: a résztvevők ott szerzett élményeinek, az életre szóló, összekovácsoló barátságok megszületésének, a hangulatuknak, a résztvevő túratársak neveinek, létszámuknak a megőrkítése.”

1895 aug. 17. A Tengerszem-csúcson. Elöl a hegyivezető. Baloldalt, háttal és sapkában déd-nagyapám ül

1896. aug. 10. A Felkai-próbát még lánc nélkül kellett átmászni. Sajnos nem ismeretes, hogy sikerült-e feljutniuk a Ferencz József-csúcsra

Hogyan épül fel egy fejezet tartalma?

A vizsgált év turista eseményeinek a szerzők általi időrendi leírása idézetekkel, illetve fotóként beemelve az adott újság-, folyóirat vonatkozó részlete.

A kedves olvasó ne számítson könnyű olvasmányra. Restellem leírni, hogy a könyv – még számítógépes kinagyítás mellett is, – számomra nehéz olvasmány. Legfőképpen az alig látható, elhalványult vagy éppen sötétre beszkenelt újságcikkekkel kínlódtam. Dehát örülünk, hogy azok a régi, közel egy évszázados megfakult újságok kutathatók, olvashatók, Répászky Ernő és Répászky Lipót munkájának köszönhetően számunkra is elérhetővé váltak. Szerencsére a pdf állomány szöveggént tárolt részeiben működik a keresési funkció, tehát egy adott kulcsszót beírva könnyebben meg lehet találni az óhajtott témakört.

Példaként nézzük meg, mi történt 1956-ban?

Tömondatokká sűrítettem az eseményeket:

- Új vezetőséget neveztek ki a Turistaházakat Kezelő Vállalat élére.
- Az év legjelentősebb síversenye február 26-án Lillafüreden és Bükk-szentkereszten.
- A Természetjárás c. lap januári számában végre nyilvánosságra került a turistaházak siralmas helyzete.
- Tátrai Ruppert, e korszak neves turistaírója a mai napig érvényes nagyszerű leírást közöl egy zempléni túrájáról.
- Március 21-én váratlanul elhunyt Erdey Gyula, mindmáig legnagyobb alakja a diósgyőri turistaságnak.
- Panaszos levélben fordultak az illetékesekhez az ózdi turisták.
- Kazincbarcikán végleg gyökeret ver a turizmus. Megalakult a Szikra S. K. Természetjáró Szakosztály – újságcikk, írta Vinczenti László.
- Május 31-én Új turistákat nevelünk – újságcikk, írta Vinczenti László.
- Május utolsó hetében Kiss László tapasztalt turista vezetésével a herbolyai és tardonai hegyekre jutottak el éjszakai túra keretében.
- Június 3-i vasárnap Bajkó Bálint vezetésével Szentlélekre indultak.
- Július elején a barcikai VTSB meghívásos városi versenyt rendezett.
- A turizmusra való nevelési cézzalatt a Kazincbarcika hetilapban Vinczenti László röviden összefoglalja a turistaság mibenlétét, rövid történetét és annak feladatait. A természetjárásról – újságcikk, írta V. L.
- Nagy sikert értek el az évek óta szépen fejlődő Miskolci Törekvés turistái.
- Végre hátizsákos, bakancsos turistáink átlépheték az ország szigorúan őrzött határát.
- 40 személyes turistaszállást építenek a DIMÁVAG fiataljai.
- Július 7-8-án a Hámori-tavon rendezték meg az országos tavi bajnokságot.
- Rendbe hozzák a bükki turistaházakat! – adja hírül a Természetjárás c. turista lap.
- A Városi Sportbizottság a volt Természetbarátok Turista Egyesületének találkozóját kívánja megrendezni Bükk-szentkereszten.
- Jósfaón tartották a nagyszerű sikereket elérő Barlangkutatók II. Országos értekezletét.
- A kassai Slovan sportkör természetjárói meghívták a turistáinkat a Csehszlovák Köztársaság által rendezett nemzetközi természetjáró találkozóra.
- Természeti ritkaság – újságcikk, írta W. K.
- Augusztus 18-19-én ismét a VTSB rendezte meg a nagyon népszerű „Herman Ottó vándordíjért” járó természetjáró emlékversenyt.
- A kazincbarcikaiak számára is gyorsan kinyílt a világ. Az alig két éves szervezet turistái már nem csak a közeli Bükk, vagy a távolabbi Mátra erdeit keresik fel, hanem külföldre is eljutnak.
- Megjelent a „Bükk turistaútjai” c. könyvecske a Kartográfiai Vállalat kiadásában, 15 000 példányban, térkép melléklettel.

- Hóviharban – újságcikk, írta Kósa Miklós.
- Az V. Országos Törekvés Természetjáró Találkozót Sárospatakon rendezték meg augusztus 20-án.
- Nagyszerű felfedezése volt a barlangászoknak.
- Három napos küzdelmet vívtak csapataink a megyei tájékozódási versenyen.
- Az „öreg” TTE természetjárói márvány emléktáblát avattak szeptember 30-án.
- 1956 késő őszén leégett a miskolci öreg turisták kedvelt kirándulási végcélja, a Fehérkőlápai-turistaház, régi nevén a Gyula-tanya. Többen állították, hogy egy szovjet harcokcsi belövésétől gyulladt ki.
- Át a Tarkón – újságcikk, írta Martus Ferenc.
- A leégett asvai Rákóczi-torony tragédiájáról mindenki tudta, hogy egy szovjet harcokcsi gyújtólövedéke találta el.

Különös, hogy a magyarországi szocializmus építésének legvadabb időszakában, a népfelkelés évében, mennyi Borsod megyei turisztikai/sportesemény valósult meg.

Szemelvények A Borsodi turistaság történetéből

Más megközelítésben szemlélve az oldalakat, a turistaházakra vonatkozólag kiemeltém néhány szövegrészt 1968-ból.

Április Az eddigi Turistaházakat Kezelő Vállalatot a Magyar Testnevelési és Sportszövetség Országos Elnökségének határozata alapján Turista Ellátó Vállalattá nyilvánította. Megállapították az új szállásdíjakat, a kétágyas szoba napi ára 26 , a négyágyasé 20, a többágyas szobákat igénybe vevők napi 16 Ft-ot fizetnek. A panzióért 45 Ft-ot kell fizetni.

Május Két turistaházunk is megszűnt. Az Égerszögi „Szabadság” - házat üdülővé alakították, a Mogyoróskai-ház pedig ráfizetéssel üzemelt.

Augusztus Közleményben értesíti a Turistaházakat Kezelő Vállalat a megyei szövetségeket, hogy a téli felkészülés rendben folyik. Arra számítanak, hogy a szabad szombat széleskörű bevezetésével ugrásszerűen emelkedni fog a téli turistaforgalom is. Az őszi-téli szezonban 47 fűtéssel ellátott turistaház, 2000 ágygal várja a kirándulókat és a sportolókat. Az idén először fűtött lakószobákkal és étkező helyiségekkel várja a vendégeket többek közt a Szentléleki-, Várkúti-, Bánkúti-és a Síkfő-kúti turistaházak is. Bánkúton és Telkibányán a téli hónapokban lovas szán fuvarozza házhoz a vendégeket. Telkibányán újdonság, hogy a község határában feltárt 600 éves aranybányát megtekinthetik az érdeklődők, végigjárhatják az egykori

aranybányászat emlékeit is bemutató bányavajátokat. Már majdnem minden turistaházba bevezették a telefont, vagy rendelkeznek ezek rádió adó-vevővel, megszervezték a téli baleseti mentőszolgálatot.

Október Az Erdőgazdaság felajánlotta az MVSC Természetjáró Szakosztályának a barátságkerti, volt Serényi grófi vadászházat meghatározatlan ideig tartó használatra. Az épület nagyon rossz állapotban van, helyreállítására nincs pénzük, így le kellett mondaniuk a saját turistaház megszerzéséről. Hátránya a háznak, hogy nincs vize, csak messziről, teherautóval oldható meg a vízellátás. Október 1-től a turista egyesületek tagjainak és az ifjúsági csoportoknak 10% étkezési kedvezményt adnak és továbbra is érvényes a szervezett turisták 50%-os szálláskedvezménye.

November Tapolcán hat és fél milliós költséggel elkészült a Kisvadász étteremmel szemben az új kétemeletes turistaszálló, melyet december elején nyitottak meg. Azonban hamarosan kiderült, hogy ez a „turistaszálló” nem az egyszerű turistáknak készült, árai gondoskodnak a gyalogos természetjárók távoltartására. Hiába fejlesztik a tapolcai kempinget, hiába építettek egy 50 személyes kényelmes, alpesi faházat, az árak miatt csak a turistatársadalom nagyon kis része tudja igénybe venni. Az igazi bakancsosoknak marad továbbra is a sátorozás, esetleg a turistaház, ha oly szerencsés, hogy az állandó teltház miatt helyet tud szorítani magának.

1968-ban történt

„Forradalmi túrán” volt ebben az évben a Sajóbabonyi és a Kazincbarcikai Vegyészek közös csapata a Magas Tátrában. (A barcikaiakat Kádas József üzemvezető és Tisza Kálmán műszerész, tapasztalt hegymászók képviselték). Sátorszállásukat közel a Zerge-szállóhoz, egy sziklákról és fenyőktől védett, jól eldugott helyen rendezték be. (A Tátrai Nemzeti Parkban rendkívül szigorúan büntették a vadkempingezőket.)

Az első napra mindjárt egy jól ismert 2600-as csúcs megmászását tervezték. Viszonylag hamar, de nagyon „borzadályos”, jeges úton érték el a 2611 méteres Markazit-torony 2-3 négyzetméternyi csúcsát. Visszaútkjukban segítettek a tátrai hegyimentőknek egy lábát tört német hegymászó leszállításában, egészen a Téry menedékházig.

17-én áthurcolkodtak a Kőpataki-tóhoz, az Encián-szállodához közeli, törpefenyőktől rejtett, alig sátorhelynyi bivakoló helyhez. Innen megmászhatták másnap a nagyon meredek, sziklatörmelékes havas úton a Hunfalvi-csúcsot. (2415 m.) – mintegy bemelegítésként a másnapi rendkívüli túrájukhoz. Minden olyan összekevert konzerv volt a vacsorájuk, amire káposzta volt írva. (kolozsvári -, rakott-, székelykáposzta).

Csak a tervezett időpontnál később tudtak másnap nekivágni a Tatra második legmagasabb hegyére, a Lomnici-csúcsra. Lenn a völgyben sűrű köd gomolygott, de ahogy haladtak a szerpentszerű turista ösvényen a Lomnici-hágó felé, úgy tisztult az idő. Hiába indultak azonnal tovább a csúcs felé, utolérte őket az átláthatatlan köd. A Mózes-forrástól visszafordultak, mert már alig lehetett két méterre látni. Félő volt, hogy eltévesztik az utat jelző kis kőrakásokat, (a steinmannokat), melyek jelezték az utat.

Visszaértek a sátorhoz, ahol már jeges-havas eső várta őket. De csak ekkor kezdődött a rémálom. Óriási szélvihar kerekedett. Hiába rakták körbe kövekkel a sátrat belülről is, rövid idő múlva az valósággal szétrobbant. (Az igazsághoz tartozik, hogy a sátor nem tartozott a barcikai szakosztály legjobb sátrai közé.) Az éjszaka hátraeső részét az Encián-szálló alatti lanovka állomáson töltötték.

Mint egy vert hadsereg indultak haza, mit sem sejtve arról, hogy közben „a testvéri országok” néphadseregei megszállták egész Csehszlovákiát. A csapat egyik része a kassai vasúti váróteremben töltött éjszaka után, a hajnali vonattal Hidasnémetibe utazott, onnan a reggeli gyorssal haza Miskolcra. A barcikaiak szállodába mentek, mert másnap vásárolni szerettek volna. Ott értesültek a történekről, ők a kora délutáni vonattal utaztak haza, óriási szerencsájukre, mert a vonatuk indulása után alig egy óra múlva tíz napra lezárták a határt, minden külföldit erre az időre karanténba zártak.

Zárszó

Az említett műben *Répászky Ernő és Répászky Lipót* igyekezett a lehető legalaposabban feltárni a Borsod megyei turista mozgalom tágabb környezetét. Időrendi sorban, évenkénti bontásban az 1891-ben szerveződött első turistacsoport megjelenésétől egészen 1969-ig olvashatjuk a turisztikai eseményeket. Bizonyára lesz folytatás, hiszen ahogyan a szerzők írják: a II. világháború utáni, ellentmondásos időszak bemutatása 1991-ig van tervezve, hiányzik 22 év. Kíváncsian várjuk a következő időszak feldolgozását is.

A bemutatásra szánt két kiragadott évfolyam remélhetően megfelelő kedvező. A DVD formában megjelent kötetek a Kárpát Egyesület Eger felsőtárkányi túráközpontjában – annak nyitvatartási ideje alatt – tanulmányozhatók.

További képek a Répászky család fotóalbumából

Tátrai hegyi kalauzok egy korabeli képeslapon

A Kiszél-patakban 1906 augusztus 27-én

Lengyel-nyereg túrán 1913. augusztus 6-án

Személyes kiegészítés a műhöz

Répászky Ernő és Répászky Lipót könyvében ötletszerűen válogattam az évfolyamok között. Egri lévén, engem elsősorban a Bükk nyugati felén történetek érdekelttek. Így az 1956-os esztendő átvizsgálásakor, rábukkantam egy olyan írásra, amelyet teljes terjedelmében megosztok a Kárpáti Lapok olvasóival. A forrás nincs megnevezve, nem tudható pontosan, hogy az útleírás hol és mikor került közlésre. A lényeg az, hogy a szerzőpáros rátalált és érdemesnek tartotta munkájukba beemelni, amivel engem igencsak megörvendeztettek. Miért-e lelkesedés? – kérdezheti joggal az olvasó. A válasz egyszerű. **Martus Ferenc** a cikk írója, korában az **egri turistaság meghatározó személyisége volt**. Bár nem kirándultam vele soha, keze munkáját „élvezem” amikor az általa épített forrás vizét iszom, vagy a **Peskő-házban alszom**. Személyesen 1991. januárjában találkoztam vele, amikor az Egri Újság részére felvételt készítettem róla. A riport során elhangzott gondolatot idézek, az akkor 84 éves Martus Ferencről, aki a találkozónkat követően, március 3-án Hóvirág túrát vezetett Felsőtárkányból a **Peskő-barlanghoz**: „**A túrán csak akkor érezhetjük jól magunkat, ha mindennapos gondjainkat otthon tudjuk felejteni.**”

Bár ezzel a mondattal szerettem volna befejezni Mar-

tus Ferencről írottakat, azonban tessék észrevenni, hogy azt a bizonyos **Peskő-barlang túrát** – fiatalokat is megrémisztő, nehezen járható útvonalon –, 84 éves korában vezette!

Nagy Péter

Át a Tar-kőn

Martus Ferenc, 1956

A Bükk fővonulatától kissé délre, a járt utaktól messze, mély bevágódásban húzódik a Lambot-völgye. Minden oldalról sűrű rengeteg övezi, csak a vízfolyás irányában, keskeny dűlőúton van kapcsolata több óra járásnyira Felsőtárkány községgel. Régen keskenyvágású vasút volt itt, de ma már a nyomait is alig lehet felismerni, benőtte a vad, buja növényzet. Egy helyen a völgy kissé kiszélesedik, majd kétfelé is ágazik. Itt szép tisztásnak ad helyet, amit közrefognak a tölgy- és bükkerdők. De még a sudár fenyőfák is meredeznek a szegélyen és közös harmóniába olvadva őrzik a csendet.

A tisztás szélén régi épület áll, egyszerű, fehérre meszelt falakkal, ajtaja, ablaka a virágzó rétre nyílik.

A ház lakatlan, pedig három tágas szoba és még két helyiség van benne. Homlokterében, a falba építve egy márványtábla, rajta felirat: „Samassa menedékház 1889.” Íme egy menedékház, amelyben ma is szállást kaphat a természetjáró, még csak belépődíjat sem kell fizetni. A legnagyobb szobában beépített deszka fekhelyek találhatóak, bizonyosságul annak, hogy a felsőtárkányi erdőszet, időnként erdei munkások elszállásolására veszi igénybe.

Itt kötött ki társaságunk, szép kora őszi szombat délután, ezt választva a Tar-kő kiindulópontjának. Kissé körülnézünk, megtisztítjuk a közeli forrás környékét, majd a szálláshelyet készítjük elő és máris este lett. A sötétben már csak a denevérek suho-

gását hallhatjuk, amint cikk-cakkban körülöttünk röpködnek. – Vajon melyik sziklarepedésből bújtak elő? Távoli őzugatások bizonyítgatják, hogy az örökölt szokás szerint, táplálékszerzési útjukat járják az erdő vad lakói is.

A parázsló tűz mellett, búcsúzóul felhangzik dalunk: – Tűzpiros vadvirág nyílik a hegyen, Új tavasz hajnalán jöjj oda velem.–

Önkéntelenül a holnap reggelre gondolunk, igen, a Bükk egyik legmagasabb kilátópontján, a Tar-kőn leszünk...

Korán ébredünk. Reggelre nyárson szalonnát pirítunk, majd megtöltve kulacsainkat megindulunk a Lök-bérc gerincútján felfelé. A szélcsendes időben hallani véljük az Imó-kő forrásvízének csobogását, amint a sziklafalból kijövet végigzuhog a meredek felső szakasz köves medrén. Régebben gyakori vendégek voltunk a forrás kiapadt járataiban, de sok kutatómunkánk dacára, csak 70 méterre tudtunk behatolni a barlangszerű folyosóba, a forrás pihenő időszakában. Vajon sikerül-e valakinek a továbbjutás a sejtett nagy barlangrendszer felé? Nem tudjuk. Vidám madárének kíséri bennünket, amint a szálerdőben kanyargó úton, melyet újabban láttak el friss jelzéssel. elérjük a rejtett ösvényt, amely meredeken vezet a Tar-kő, térképen is jelzett barlangjához. Jókora kapaszkodás után, most már ösvény nélkül, de irányt tartva jutunk el a sziklafülke szerű barlanghoz, melyet az előtte levő erdő úgy eltakar, hogy az távolabbról bizony észre sem vehető. nem nagy kiterjedésű, s csak mintegy 10 méter mély nyílás az egész, fölötté függőlegesen trónoló sziklafallal. A felhalmozódott száraz avaron jólesik a rövid pihenő. Jól emlékszem még a régi időkre, amikor több éjszakát töltöttünk itt el, nagy tűz mellett. Szép volt, pedig az akkori erdőbirtokos uraság szerint, csak nem szívesen látott betolakodók voltunk. Persze, a mi véleményünk már akkor is egészen más volt.

Nemsokára mászni kezdtünk a kiálló mészkösziklák között felfelé. Körülöttünk egyre bővül a látóhatár, s a tiszta, üde levegőn nem is kerül nagy fáradságunkba a Tar-kő ormányának elérése. Igaz, hogy közben meg-megállva elkalandozik tekintetünk a messzeségbe, de elnézgethetjük a lábunk alatti repedésekbe települt kövirózsák tömegeit is.

Letelepedünk a sziklatetőn. Alattunk, mint kiterített varázsszőnyeg; a Déli Bükk. Elővesszük a térképet

és pontról-pontra kezdjük a valósággal összehasonlítani. Megállapíthatjuk, hogy a térképfelvétel itt nagy gonddal készült és a szintvonalak is megegyeznek a valóságban látottakkal. persze, a Bükkben nem mindenütt ez a helyzet, amit különösképpen a tájékozdási versenyek alkalmával tapasztalhatunk.

Az enyhe szél felhőgomolyagokat terel nyugat felé. Ezek közelsége is erősítette, hogy kilenc és félszáz méter körüli magasságban vagyunk... Talán egy órányit nézelődtünk a tetőn, közben jól esik az árnyékba helyezett kulacsokból néhány korty forrásvíz. Természetesen elfogyta hamar vízkészletünk, de takarékosan kell azt beosztanunk, mert a felső Bükk vízszegény területén fogunk áthaladni.

Pár perces séta csak a Bűskés-tető, ahonnan jól láthatjuk a virágos mezők víznyelő többsorait. Milyen kiáltó ellentét! A Tar-kő csúcásáról az előbb még a nagy mélységben elterülő hegyek fölött, a távoli falvakig láthatunk, most meg a fennsík hepe-hupás mezői sorakoznak előttünk, a bükkös erdőkkel borított kiemelkedések között. Az a benyomásunk, mintha egy nagy parkban járnánk, mikor a kanyargó Király úton könnyedén leereszkedünk az Őserdő rezervátumához. Ez viszont képet ad arról, hogy hajdanában miként nézett ki a bükki nagy rengeteg. Itt méteres vastagságú bükkök törnek az ég felé, amott pedig, a behatoló napfényben már az új nemzedék növekedik, hogy az elpusztult öregek helyét elfoglalhassa. Közben a kidúlt és korhadásnak indult óriások törzsei nagy kitérők megtételére kényszerítik az ösvényen haladókat. Ellenben az aljnövényzet igen csenevész, sorvadozó, nincs meg az életlehetőségük a boltozatos lombok alatt. Csupán a fertőnek nevezett vízenyőben tenyésznek nagyobb tömegben a különböző virágos növények, köztük szép számmal a csalánok is, de több helyen csapásokat taposnak rajtuk a vízkereső vadak.

Hamar kijutunk a nagy fák közül és a Vöröskő-bérc vonulatának tetején levő tisztáson élvezzük a simogató napfényt. Ez a rét nagyon hasonlít az istállóskői Tányéros-teberhez, csak nem akkora kiterjedésű. A közelben többfelé szénégető helyek és félig rombadólt kupackunyhók találhatóak, melyek már régóta gazdátlanul várják, hogy az idő vasfoga rajtuk is elvégezze kíméletlen munkáját.

Leereszkedve a Küllő-térre, a virágos mezők sorain haladunk keresztül, itt is, ott is kerülgetve a víznyelő gödröket. A nagy fennsík délnyugati részét járjuk. Majdnem vízszintesen vezet az utunk, egészen az Őr-kőig. Valahogy egészen könnyedén, fáradság nélkül haladunk a puha gypsözvényen és szinte könnyebbnek érezzük testünk súlyát.

Máris az Őr-kő sziklaletöréséről gyönyörködünk a Dél felé nyíló pompás kilátásban. Közvetlen alattunk néhány faóriás közé bújtatva az Őrkő-ház.

Kolacsovszki Lajos bátyánknak volt ez kedves tartózkodási helye, aki többször, szép leírásokkal emlékezett meg az itt töltött felejthetetlen időkről. Érdekes, hogy a jelenlegi természetjárók között is sokan vannak, akiknek szintén az Őr-kő a kedvenc tanyájuk. De ez szinte természetesnek tűnik, hiszen innen figyelhetjük meg leginkább a Bükk tájképi változatosságát. A fennsík délnyugati végződésének vadregényes befejezéseként emeli hátát 876 m magasságra ez a mészkőhegy. Északkelet felé betekinthetünk róla a fennsíkot oly bájosra tevő töbrök és rétek sokaságába, Kelet irányában a letérés több sziklaormát (Hegyes-kő, Pes-kő stb.) csodálhatjuk. Délnyugati irányban a Bél-kőig láthatjuk gerincé szűkülve a fennsík folytatását, viszont észak és Dél felé határtalan messzeségek fölött szárnyalhat tekintetünk, hogy majd újból a közeli terület változatos növényzetén nyugodjon meg.

Maga a hegytető kb. 150 m átmérőjű, vízszintesre kopott mészkőszirt, jól kiemelkedik a környező területből. A vastag fákkal benőtt tető csak déli irányban szakad meg, itt mintegy 100 m mélységű sziklaletörés határolja. A többi oldalról jó, de kevésbé látható ösvényeken közelíthető meg és érdemes az előbbieket itt időzni.

De gyorsan múlnak a percek tovább kell haladnunk. Új fenyőtelepítésen megyünk át, többfelé fehér színű, jókora hízott, pöfeteg gombák mutogatják magukat, melyek minthogy még friss fejlődésűek, nemcsak hogy ehető, hanem igen ízletesek is. Néhányunknak bizony nehezebb lett a zsákja a gombaszákmány súlyával.

Már közeledik az alkony, mikorra végére jutunk a fennsíkról egészen idáig húzódó mezőláncnak, ezzel túljutva a Sándor-rét és Zöld-rét pontjain, megkezdjük az leereszkedést a Telekesi-menedékház irányában.

A kőút menti felső forrást látogatjuk még meg, hogy az egész napos vízszűke után kihasználjuk annak friss nedűjét. Most egy kanyarodást teszünk, kikerülve egy nagy bányatölcsért, amit néhány év óta mélyítetek itt a Belpátfalvi cementgyár munkásai, hogy az éhes gépeket innen bányászott márgával tömjék szakadatlanul. Ez is iparunk fejlődésének eredménye. Országunk várja a cementet az épülő lakások ezreihez, szerencsére olyan anyagbázisra találtak itt is, hogy időtlen időig biztosítva van a gyár zavartalan ellátása. Most mi is az elkövetkezendő mindennapi feladatainkra gondolunk. Igen, a hétköznapok szorgos munkája nyomán válik életünk jobbá és szebbé. Ez teszi lehetővé, hogy gyakran rendezhessünk a maihoz hasonló, élményekben gazdag túrákat és egyre nyugodtabban nézhessünk a jövőnk elé.

Kiérve az erdőből, visszanézünk. A táj fölött, mint fenyegető sötét óriás uralkodik a Bélkő homályba vesző tömege, míg a környező kisebb hegyeket, dombokat már elnyelte a beálló sötétség.

Mai túránk befejeződött, de képzeletünkben még sokszor meg fog jelenni és újabb és újabb utakra készíteni a Tar-kőnek és társainak napsütötte, sziklás, vadvirágos vidéke...

Turista emlékhely az Egerhez közeli Vár-kúton

Biciklizni jó!

(útinapló jegyzetek)

Kerékpárral kora tavasztól késő őszig közlekedhetünk és az egyre bővülő biciklis úthálózatnak köszönhetően, szinte bárhová eljuthatunk.

Budapesten a kiépített köz-bringarendszer gondoskodik arról, hogy elkerülve a főváros zsúfolt autós forgalmát, gyorsan és kényelmesen érijük el úti célunkat. Nagyon sokan választják kerekezésük útvonalának a munkahelyünk és otthonunk közötti táv megtételét.

Ennél egy picivel többre vállalkoztunk, amikor a Keleti pu-ból augusztus 5-én elindult velünk a vonat a Fekete-erdő irányába. Tervünk: Donaueschingen, a Duna forrásvidéke, majd innen biciklivel végigtekerve a Duna mentén eljutni Budapestig.

Időigényes túrák megtételét elsősorban a szabadidő határozza meg, éppen ezért ilyen jellegű túrára csak a nyári szünetben kerülhetet sor.

A túrát megelőző készülődések sorába beletartozott a kerékpárok előkészítése, valamint a szétszerelt állapotban poggyászként szállított biciklik táskáinak megvarrása.

Kuli kocsival az állomáson Stuttgartban

Minden rendben zajlott és Bécset elhagyva a vonat is egyre jobban belelendült, 230 km/óra sebességgel száguldott Stuttgart irányába. Ennek köszönhetően elég gyorsan, este 11 órára meg is érkezünk, és próbáltunk bekapcsolódni az éppen zajló eseményekbe, a reggeli vonatunk indulásáig.

Németország különösen nagy vb. focilázban égett, megérkezésünk után az állomáson mi is rögtön betértünk az első utunkba eső kocsmába, és egy két pohár sör társaságában bekapcsolódtunk az éppen zajló Németország – Franciaország mérkőzésbe. A végeredményt mindannyian ismerjük a német csapat világbajnok lett, mi meg csak álmodozunk, hogy egyszer talán drukkolhatunk a magyar válogatottnak valamelyik soron következő világbajnokságon.

Az állomáson éjfél tájban lehűlt a levegő, igaz nem túl kényelmesen, kevés alvással, de sikerült átveszelnünk az éjszakát. Csomagjainkat kuli kocsival tologattuk, így nem kellett cipekedni, igaz, mint utóbb kiderült ezt az élményt nagyon rövid időn belül felváltotta poggyásunk tetemes súlyával való ismerkedésünk.

Prológ

Reggel 6 óra 18 perckor indultunk egy regionális vonattal, mellyel Tuttlingenig terveztük az utazást. Mint minden rendes helyen itt is hétvégén vasút karbantartás és javítás zajlik, így vonatunk Oberdorfnál megállt, és a kalauz közölte velünk, hogy pótló buszra kell átszállni. Robweilnél újra vonatra szálltunk és 40 perces késéssel és cipekedéssel végre megérkeztünk Tuttlingenbe.

Következett a kerékpárok összeszerelése, ezzel viszonylag elég gyorsan végeztünk. Felpakoltuk oldaltáskáinkat, és rögtön kipróbáltuk, hogy milyen érzés a túlméretezett csomagokkal biciklizni. Annyira figyeltünk arra, hogy hogyan viselkednek alattunk a kerékpárok, hogy rögtön az elején rossz irányba mentünk, + 5km és a szembeszél erősített bennünket.

Úti célunk a 36 km-re lévő Donaueschingen a Duna eredése.

Donaueschingen a Duna eredése

Megérkezve szomorúan tapasztaltuk, hogy a forrás éppen felújítás alatt áll. Kívülről megnéztük a Fünsbenberg hercegi kastélyt, a parkban és a városkában bicikliztünk. Itt kezdődött Duna menti kerékpárutunk. Visszatekertünk Immerdingenig, itt letáboroztunk, és elgyalogoltunk a Duna elsüllyedését megnézni. Az első napot tekinthetjük „prolognak”, melyet részben az utazással, pihenéssel, és a biciklizésre való ráhangolódással töltöttünk, mindösszesen 66 km-t tettünk meg.

A Duna itt még kis patak

1. nap

Kissé nedves, enyhén ködös reggelre ébredtünk, de előreláthatóan szép időre számíthattunk az első immár komolyabb kerékpározáshoz. Előző nap megbarátkoztunk a csomagtartónk súlyával, így kitűnő hangulatban indultunk útnak. Nagyon szép szakasz, a Duna áttörés következett, sziklákkal tűzdelt hegyvidék, elég hosszan murvás kerékpárutakkal.

Teljes részletességre nem törekedhetünk, hiszen túránk során rengeteg települést és várost érintettünk, szinte kivétel nélkül mindegyiknek külön történelme van, néhányat azonban ahol több időt eltöltöttünk igyekszünk felidézni.

Singmaringen máris kitűnik impozáns kastélyával, melyet az egyik legrégebbi sváb főnemesi család a Hohenzollerek építettek. A Hohenzollerek számos

Duna elsüllyedése Immerdingennél

európai uralkodóházban jelen voltak, többek között a román királyi dinasztiában is, melyet 1866-ba alapított I. Károly.

A kerékpárutak szinte minden helyiségben bevezetnek a falu vagy a város központjába, megkönnyítve a biciklis turisták számára a látnivalók elérhetőségét. Nagyon sok szép templomot láttunk. Mindenütt rendezettség, tisztaság és nyugalom fogadott bennünket.

Érdekes dologra lettünk figyelmesek, a falvakban egyáltalán nincsenek üzletek, ahol esetleg feltölthet-

A Duna menti kerékpárút kezdetének egyik legszebb szakasza a „Duna áttörés”

tük volna kifogyóban lévő élelmiszerkészletünket. Vízvételi helyet sem találtunk, így az adandó lehetőségét kihasználva, jól becseresztyéztünk az első utunkba eső fáról. Okulva kezdeti nehézségeinkből a továbbiakban a túra során általában az esti szállás-helyen vagy annak közelében található kisvárosban vásároltunk be.

Tervezett táborozásunk Ridlingennél nem sikerült, a nálunk lévő útikalauz idejét múlnak bizonyult. Így tovább kellett kerekelnünk, a 20 km-re lévő Rottenacker mellett lévő kempingbe. Gyönyörű környezetben egy tópartján vertük fel sátrunkat, eléggé elfáradva a sok kis alattomos emelkedő miatt. Az első nap végén, a km. óránk 143 km-t mutatott.

2. nap

Éjszaka nagy vihar volt, mozgatta a sátrat, vilámlott, dörgött, de reggelre minden elcsendesedett, jó időre volt kilátás, kipihenve ébredtünk. Az oldal-táskákkal akadt gond, több helyen is szétbomlott a varrás, így egy kis szervizeléssel kezdtem a napot. Reggel 8 órakor elindultunk, egyenletesen tekertünk a megszokott tempónkban. A biciklik egyelőre nagyon szépen megbíróztak a kb. 20-25 kg-os csomagokkal. Ez egyben tapasztalatszerzésnek is jó, hogy legközelebb mennyivel érdemes csökkenteni csomagjaink súlyát, a következő hasonló túránkra, és milyen átalakítások szükségesek pl. a csomagtartókon.

Dél körül érkezünk Ulmba, a kerékpárút bevezet a városközpontba ahol fenséges látvány fogadott bennünket, a székesegyház 161 m magas tornya, mely egyben a világ legmagasabb templomtornya. A

tér tele volt kerékpáros turistákkal. Günzburg előtt hosszasan murváásra váltott a kerékpárút, akaratlanul is csökkenteni kellett az átlagsebességet. Általában természetvédelmi területen áthaladva ilyen utakkal találkoztunk. Nagyon szép szakaszon haladtunk keresztül, több helyen a Duna holtágakat képez. Gyönyörű a látvány, a növény és madárvilág. Ma is cseresznyéztünk.

Élelmiszert, italt már a közértekben vásárolunk, jóval olcsóbban. Útközben alig lehet pihenőhelyet és vízvételi lehetőséget találni, tehénitató lánytól kaptunk nagyon finom vizet. Du. 5 órakor érkezünk meg Dillingenbe, a Duna parton kempingeztünk.

Ulm óvárosi hangulat

Hundertwasser ház Abensbergben

A Duna áttörés Weltenburgnál

3. nap

Megismétlődött az előző éjszaka, esővel, villámlással és dörgéssel vonult át a vihar. Ennek ellenére jó hangulatban indultunk, továbbra is a településeken ahol áthaladtunk, nagyon szép templomok, jellegzetes házak adják az utcaképet.

Általában sík, időnként murvás utakon haladtunk. Donauwört után, sok meredek emelkedő, majd lejtő, időnként felfelé tolni kellett a biciklit, itt is voltak murvás utak. A falvak, amin áthaladtunk főként állattartásból élnek, az istállók tetején napelemek találhatóak. Egyikre ki volt írva „Milk automat”. Ezen a szakaszon találkoztunk két magyar biciklissel,

akik Frankfurtban élnek. Ők Bajáig szándékoznak biciklivel eljutni.

Menetközben itt is cseresznyéztünk. Neuburg város központja is nagyon szép, itt kezdett el csöpörögni az eső. A város szélén bementünk egy üzletbe, mivel 13 óra volt úgy gondoltuk, hogy ideje lesz ebédelni. Ekkor az eső elkezdett zuhogni. A kitűzött cél Vohburg lett volna, ami innen 42 km-re van. Vártuk az eső csillapodását, de mivel ez nem következett be, egy idő után úgy döntöttünk, hogy elindulunk.

El is értük Ingostadt városát, ami a 2. legnagyobb felső bajorországi város. Mivel az eső folyamatosan esett, úgy döntöttünk, haladunk tovább Vohburg irányába ahol az úti kalauzunk szerint sátorozhatunk.

Végig esett az eső és ráadásul elég sok volt a murvás szakasz, egyszer a gyorsforgalmi útra is rátévedtünk, kb. 3 km-t tekertünk mire végre megérkeztünk Vohburgba. Az eső is csillapodni kezdett.

Üzlet és kemping után érdeklődtünk. Az üzletet nem találtuk, kiderült kemping nincs csak a 16 km-re lévő Neustadt-nál. Éhesek, ázottak, fáradtak, nyűgösök voltunk, végül úgy döntöttünk ezt a maradék 16 km-t letekerjük.

Útközben találtunk üzletet, ahol a szokásos bevásárlást megejtettük. Továbbra is váltakozva, hol murvás, hol aszfaltos úton, haladtunk, a murvás úttól mindenünk csupa kosz és sár lett. Esőben, ázottan, fáradtan 19 óra után megérkeztünk Neustadba.

A kemping konkrétan Neustadt mellett kezdődő Bad Gögging elején található. Végre sátorverés, zuhany és vacsora, a km. óra 135 km-t mutatott. Reggelre mindkettőnknek feldagadt a szeme, arca.

Elered az eső

Érkezés Vohburgba

4. nap

Egész éjszaka esett, reggel is, így csak később, 11 órakor indultunk. Rögtön az elején eltévedtünk a komló földeken kötöttünk ki, hamar korrigáltunk és befutottunk Abensbergbe, itt mivel letértünk az útvonalról egy Hundertvasser házra lertünk melynek nagyon megörültünk. Ez volt eltévedésünk jutalma.

Egy helyi lakos visszairányított bennünket Weltenburg felé, ahová 12 óra 30'-ra meg is érkezünk, kívülről megnéztük a kolostort, majd hajóra szálltunk és a Duna áttörésén 6 km. hosszan áthajóztunk Kelheimbe.

A mai napon is borús esős az idő és sok a murvás út. Folytatjuk utunkat Poikam majd Bad Abbachon át (itt sok kemping van) Régenburg felé. Itt a kerékpár út végig a Duna mellett halad. Megérkezünk a Donau parkban lévő kempingbe, közben folyamatosan esik az eső. Szerencsére a kemping közelében van üzlet, ahol bevásárolunk, majd a szokásos kínai levesünket készítjük el.

A kemping tele van üregi nyulakkal, barátságosak, békésen legelésznek. Elfáradtunk, főleg az egész napos eső miatt, hamar elaludtunk.

5. nap

Reggel megint dagadt szemekkel, arccal ébredtünk, megállapítottuk azért lehet, mert napközben nem ettünk és alig ittunk, viszont nagyon sokat te-

kertünk. Azért érdekes, mert pl. az éhséget abszolút nem éreztük, és inni is alig kívántunk. Szerintünk az ásványi anyagok kiürültek a szervezetből, így este C-vitamin, napközben Ca és Mg pezsgőtablettával dúsított ivólért ittunk.

Betekertünk a városba, megnéztük a dómot, az alagsorban az 1400-as évekből származó sírhelyek, sőt egy még korábbi romos sír maradványait is megtaláltuk. Átkerekeztünk a Steiner Brücke-n Németország legrégebbi kőhídján (1135–1146) 310 m hosszú 16 lyukú híd éppen felújítás alatt volt.

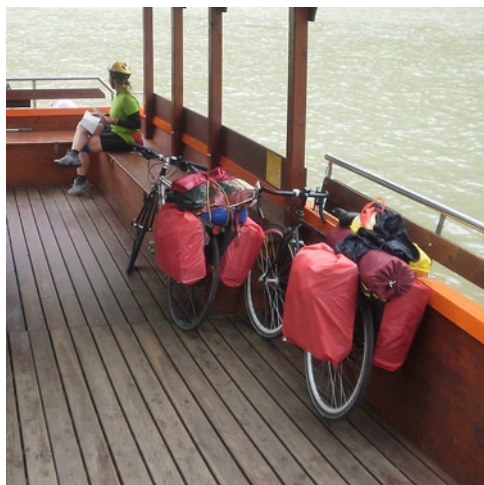
Regensburg-ból egy kis tévelygés után kikeveredtünk. Utunkat Wörtön át Straubing felé folytattuk.

Az idő borult, egyelőre, úgy néz ki, hogy elkerüljük az esőt. A kerékpárút nagyon kellemes Regensburg-tól főként a Duna mellett halad, sík terepen, murvás út alig van.

Srauburgba betekerve vásároltunk egy üzletben, megnéztük a főteret, és a templomot, (Ursulinenkirche) a belső díszítés rokokók stílusú. A város jelképe a 68 m magas Várostorony.

Strauburgból is egy kis eltévelyedéssel jutottunk ki, átkeltünk az Agnes Bernauer hídon ahol annak idején, Ernő bajor herceg a Dunába fojtotta Ágnes, fia feleségét. A város történetéhez szorosan kapcsolódó eseményt Orf operája örökíti meg.

Utunkat Bogen-en át Daggendorf felé folytatjuk, továbbra is kellemes úton, most már szakítunk időt a

Kompozás Schlögen-nél

táplálkozásra. Útközben fotózzuk a jellegzetes virágos kerteket, kis kerítéssel, sok kerti műtűrel, nagyon hangulatosak.

Daggendorf-ba bemegyünk élelmiszert vásárolni, 103 km-nél járunk és 14óra 30' van, úgy döntünk, hogy eltekerünk a kalauz által jelölt sátorozó helyig, Rossfeldenbe. Egy helyi lakostól érdeklődtünk, ő kempingről nem tudott. Miután elköszöntünk, in-tett, hogy itt a tábla (földön, az útszélén, romos tábla jelezte a kempinget). Kis keresgéléssel, kalandosan megtaláltuk a nem éppen zsúfolt, de hangulatos kempinget. Felvertük a sátrat és az eső is megérkezett.

6. nap

Úgy tűnik korán kelők vagyunk. Este hamar elalszunk. Vilshofen felé indulunk, nincs messze, így hamar elérjük, forgalmas város, sok autó, mind átme-gy a városközponton, amerre a kerékpárút is vezet. Alig tudunk az út másik oldalára átmenni. Itt át kellett volna menni a Duna szemközti oldalára, a hídon, de valamilyen okból nem arra mentünk, kezdetben jó úton, jól haladva tekertünk a jobb parton Passau irányába.

Sandbach-nál van egy útjelzés levisz a Dunához. ahol kompos átkelés van, úgy döntöttünk, inkább megyünk tovább, a bicikliút egy erdei útba torkollik, fel a hegyre kb. 1,5 km-t toltuk a biciklit, amikor megbeszéltük, hogy visszafordulunk, és inkább átkelünk a

Grein, deszkából épített függő kerékpárút

Dunán komppal. Ez a kaland 10 km kitérőt jelentett. Visszatérve a komphoz egy nagyon kedves néni vitt át bennünket pillanatok alatt. Wört-höz közelítve számos zsilipet és dokkot láttunk. Elérjük Passaut, megnéztük a Dómot, szép, de nagyon zsúfolt.

A Duna parton a hajókikötőnél haladva megnéztük a nagyon szép óratornyot a harangokkal, itt átkeltünk a hídon a Duna bal partjára. Kifelé menet visszatekintettünk immár Ausztriából a városra, megcsodáltuk a három folyó az Inn a Duna és az Ilz találkozását. A Duna és egy forgalmas út között betértünk vásárolni, menet közben ismét eleredt az eső, megálltunk egy habléányos pihenőnél, Oberzell szélén, innen gyönyörű úton halad a „Donauradweg” hegyek között a Dunát követve, még is sík terepen, hátszélben tekertünk és már eső nélkül.

Schlögön-nél „S” kanyart csinál a Duna, itt át-kompoztunk a jobb partra. Továbbra is csodás úton haladtunk, találkoztunk két magyarral, ők fekvő biciklivel mentek, egy darabon együtt tekertünk.

Aschachig terveztük az utat, (betértünk vásárolni) de tovább kellett mennünk Badenseen-ig ahol úti kalauzunk szerint kemping van. Itt golfpályák és tavak vannak, 135 km.tekertünk. Csak este volt egy kis eső.

7. nap

Szokásos kelés reggel, reggeli után indulás 8 óra 30' ez már teljesen rutinszerűen működik. Majd ne-

Linz Szentháromság szobor

kivágtunk Otteshein mellett egy holt Duna szakaszon haladtunk, ahol kajak-kenu pályák vannak a versenyek rendezéséhez szükséges összes építményekkel, csónakházak, lelátók, startgépek, zsúri torony stb.

Hamarosan megérkeztünk Linz-be, átmertünk a Nibelungok hídján (a II. világháború után a szovjet és az amerikai megszállási övezet határa). Az óváros főterén a 20 m magas szentháromság szobor Linz jelképe. Bebarangoltuk a régi városrészt, többek között megnéztük az Alter Dómot, majd maradvá a Duna bal partján Mauthausen irányába tekintünk tovább.

A hátszélben jól haladtunk a Dunaparton, majd az Alwinden Asten erőmű gátján átkeltünk a jobb oldalra, és megnéztük egy hajó zsilipezését.

Mauthausennél komppal vissza kellett menni a Duna bal partjára, mivel itt torkollik az Enns folyó a Dunába. Grein deszkából épített függő kerékpárút a műút oldalában. A volt koncentrációs tábor helyszínét nem kerestük fel, kiérve a városból ebédeltünk.

Továbbhaladva elhaladtunk egy másik erőmű a Wallsee Mitterkirchen mellett. Közben utolértünk egy kerékpár párost nagy nehezen, nem is értettük annyira könnyedén tekertek, amikor kiderült, elektromos biciklijük van, egyébként ők Bazeltől jöttek a Rajna mentén és Tuttingennél csatlakoztak be a Duna menti kerékpárútba.

Grein előtt tanakodtunk, hogy átmenjünk a jobb partra, végül maradtunk a bal parton du. 3 óra volt, az eredeti terv szerint csak eddig jöttünk volna, de kinéztük, hogy Ibb-s-nél is tudunk sátorozni, és 20 km-t le tudunk még tekerni.

Grein a hajósok köztudatában „tűfok” a folyó beszűkülése miatt zátonyokkal és érvényekkel tarkított része volt a Dunának, ahol sok hajó elsüllyedt, köztük Bajor Erzsébet (Sisi) hajója is.

Tovább bicajoztunk, átkeltünk a Duna jobb partjára az Ibb-s Pelsenbeug erőműn, hogy kempinget találjunk, de 10 km után visszairányítottak a bal partra és végül a Granz Marbach határán lévő kempingben táboroztunk le. A kemping drága is volt meg zajos is.

8. nap

Felhős idő, de nincs hideg. A Duna bal partján tekintünk, Melk előtt az erőmű gátján áthaladtunk, be a városba, felmentünk az apátsághoz. Nagyon im-

Tulln, szoborcsoport a Duna parton

pozás, hihetetlenül gazdag, be is mentünk, ahol épp mise folyt.

Tovább visszatekertünk a Duna bal partjára egy hídon át, és egy dombos vidékre érkeztünk. A Wachau barack és szőlőtermesztés vidékén haladtunk, menet közben sárgabarackot szüreteltünk, nagyon hangulatos bortermelő vidék, hihetetlen helyekre ültetik a szőlőt.

Szép élmények és finom sárgabarack csemegézés után beérkeztünk Krems-be, áthaladtunk a hídon a Duna jobb oldalára és Tulln felé vettük utunkat. Előtte Krems-ben egy nagyon szép parkban ebédeltünk.

Eleinte lassabban tekintünk, később lendületet kaptunk és jó iramban érkeztünk meg Tulln-ba, 15 óra 30' az idő, úgy döntöttünk, tovább haladunk. A Tulln-i Duna part hangulatos szép szoborcsoportokat láttunk, a városba nem mentünk be.

Továbbra is maradtunk a jobb parton kb. 30 km tekerés várt ránk a sátorozó helyig ahová du. 6 órára meg is érkeztünk.

Klosterneuburg-nál kempingeztünk, felsétáltunk a városba és megnéztük az apátságot. Vacsorázás, sörözés, este pedig megnéztük a foci vb. döntőjét. Az első félidőt a városban egy üzlet kirakatában néztük, ahol tv-kezt árusítanak, csak sajnos 10-kor kikapcsolták.

A második félidőt a kemping sörözőjében kívülről az ablakon keresztül néztük, bent már nem volt hely, és a ráadást a 2x15'-es hosszabbítást is. Németország újra világbajnok!

Bécs kerékpárral könnyedén bejárható

9. nap

Reggel később keltünk, így az indulás is tolódtott, 9 óra volt mire elindultunk. Bécs szinte előttünk, hamarosan be is értünk a fővárosba. A Ring irányába igyekeztünk, mert még biciklivel nem volt alkalomunk végigmenni, mellesleg, egy csomó látnivaló akad útközben.

Készítettünk pár fotót. A Prater mellé érve egy kis kavarodással sikerült átjutnunk a Duna bal partjára. Itt az egyik lámpánál egy biciklis lány áthajtott a piroson, leesett a sárgabarack, amit a csomagtartón vitt, nem állt meg, hanem gyorsan továbbhajtott. Mi felszedtük, mert az autósok megvártak, így aznap nem vásároltunk gyümölcsöt.

Kiérve a Duna partra Hainburg felé tekintünk tovább, egy jó darabon az út mellett grillező helyek vannak, majd eltávolodtunk a Dunától és beérkezünk a Nemzeti Park területére, ahol az út minősége rosszabb (murva) és véget nem érő egyenes szakaszon haladtunk. Monotonitást tűrőknek kiváló.

Ma az idő napos, meleg volt, Orth nevű helységben betértünk a boltba, (Zielpunkt) bevásároltunk és megebédeltünk.

Hainburg előtt egy nagy hosszú keskeny hídon haladtunk át, majd a városon és elindultunk Pozsony felé. Egyszer csak észrevettük, hogy átértünk Szlovákiába. Az útjelző táblák megroggálva, összefirkálva. A központi híd, amin átmentünk, úgy mozgott, hogy úgy éreztük bármelyik pillanatban leszakadhat.

Pozsonyban betekertünk a város központjába, egy információs irodában kértünk tájékoztatást a kempingekről. Oravec községet ajánlották, de ott nincs kemping. Pozsonyból a tölcsésen és mellette is kiváló biciklis út vezet.

Áttekertünk Rajkára és itt találtunk egy magyar „Aranykárász” nevű barátságos kempinget. Végre itthon! Végre normális áron vásárolhatunk! Vacsora, sörözés, majd lefekvés. Éjszaka megint esik az eső.

10. nap

Kicsit korábban ébredtünk, éjszaka esett az eső, reggel még felhős, de mire elindultunk, már kisütött a nap. A kempingben 3 francia család is volt (egy család két pici gyerekkel, egy idősebb pár, és egy egyedüli pasi). Egymással nem, de velünk szívesen beszélgettünk.

Visszakerekeztünk Szlovákiába, egy erőmű rendszeren áttekertünk a fő Duna ág mellé. és a tölcsésen a jobb parton folytattuk utunkat. Príma az út, szép idő volt, hátszél, gyönyörű széles a Duna, mintha tenger lenne, hatalmas hajókkal, hát adj, neki betekertünk 30 km/óra fölé. Így hamar elértük a Bósi erőművet, itt átkeltünk a Duna bal partjára. Néhol vannak csak jelzések és nem mindig egyértelműek.

Egy jó darabon még elfogadható úton haladtunk, de fokozatosan romlott a minősége, majd átváltott felszört kavicsos útra, kb.

Komárom előtt 40 km-re. Még 10 km-t próbálkoztunk, majd mivel fogytán volt a vizünk az első falunál lehajtottunk és betértünk az első kocsmába. Itt a kiszolgáló lánytól kaptunk instrukciókat a továbbhaladásunkra vonatkozóan és 3 Euróért 2 l ásványvizet.

Nagykeszi felé mentünk tovább, majd a 63-as főút biciklis sávján betekertünk Komáromba. Már 100 km-nél jártunk, meleg volt és fáradtak voltunk, betértünk a Tesco-ba némi élelmiszert és jégkrémet vásárolni.

Almásfüzitőig biciklis úton, onnan főúton haladtunk tovább. Dunaalmás, Neszmély és Süttő előtt lett volna kemping, de úgy gondoltuk hátha még odébb is találunk. Ez így is volt, de csak Esztergom előtt találtunk, este 7 óra meg is érkeztünk holt fáradtan, 155 km-t sikerült bicikliznünk.

Kerékpárút Szobnál

Átkelés a vízi erőműn

Mária Valéria híd

Nyergesújfalutól van biciklis út egészen Esztergomig. Este a kempingben egy új zélandi párral beszélgettünk.

11. nap

Utolsó etapra készültünk. Tegnap jól elfáradtunk a 155 km nem volt kevés. A Mária Valéria hídon átekertünk Párkányba, ismét Szlovákiában Helemba felé kerekedtünk.

Helembába érve érdekes jelenségnek voltunk fül-tanúi. Az utcai hangszórókon zene szólt, majd egy női hang szlovákul és magyarul tájékoztatta a lakókat, hogy a falu főterén friss sertéshús kapható. A falu végén jobbra rátértünk egy homokos útra, ami a vasúti hídhoz vezet, áttoltuk biciklinket és újra Magyarországra érkeztünk.

Szobról indulva a távolságok kevésnek tűntek Vác 30 km, Budapest 50 km. Szembeszélben haladtunk, Nagymarosnál megálltunk a halasnál, nagyon meleg volt. Az emlékezetünkben úgy maradt meg, hogy milyen remek út vezet Szobról–Dunakeszi-ig. Most tűnt csak fel, hogy nem is olyan szuper. Sok hibája van, vagy tavaly óta nagyon sokat romlott.

Elértük Vácot majd Dunakeszit, többször megálltunk inni. A Megyeri hídon át betekertünk Budapestre, délután 3 óra van.

A hosszú utat letekerve nagyon elfáradtunk, de megérté! Csodálatos élmény volt.

Szőcs Ernő, Doricsák Györgyike MKE

Visszatérés a brassói hegyek közé

„Múzeumot kívülről, hegyet alulról, kocsmát belülről.” Szűcs Zoltán túratársunk mondása.

A szerző kiegészítése: Medvét messziről.

Újra úton Erdélybe

Nem is igazi kárpátos, aki nem keresi fel évente a Kárpát-koszorú valamelyik vonulatát. 2012-ben a Radnai-havasokat látogattuk. A múlt évben szervezett út során a Csukás, a Nagykö-havas és a Bucsecs tetején jártunk. Akkor a 3 túranapba nem fért bele a többi, csak a tekintetünk kalandozott a Királykö fenséges vonulatán, a Keresztény-havason. S most visszajöttünk, hogy közelebről is megismerkedjünk a Kárpátok eme vonulataival. A szervezés hónapjai során többen visszaléptek az úttól, végül nyolcan maradtunk. Négyen gépkocsival, négyen vonattal utaztunk július 24-én.

Akik gépkocsival utaztunk – Nagyváradtól az államhatáron történő rutinellenőrzés után – Segesvár után álltunk csak meg, az 1849. július 31-i vesztés csata színhelyén – az országút mentén – Petőfi Sándor emlékhelyénél.

Szállást Brassóban a helyi református közösség Reménység Házában kaptunk. Ez egy nemrég épült közösségi ház, holland támogatással készült el, a helyi magyarok találkozóhelye, a brassói magyarság összetartására hivatott. Könnyen megtaláltuk, jellegzetes tornya alapján. (Májusban itt ebédeltünk, amikor a „Határtalanul” program keretében jártunk a városban.) Hamarosan megérkezett Szász Ági, a Brassói EKE elnöke, vele egyeztettük a 3 nap túra programját az időjáráshoz igazítva. Az est folyamán felderítettük a közeli vendéglátóhelyeket, mivel 16 fő alatti csoportnak nem főznek a szálláson. A vonattal utazók 22,30-kor érkeztek meg.

Keresztül a Magurán

Másnap esőre állt az idő, ezért bemelegítő túrával kezdtünk. Nem ismervén ki a helyi tömegközlekedés zezugait, taxi vitt le a 2. sz. busz állomásra, ami úgy

nézett ki, mint egy telephely hátsó udvara. Innen indult Törcsvárra járat 7 lejért. Még szunnyadt a turista élet, az elsők között jutottunk be a kastélyba, ami a „Drakula mítosz fellegvára”, köszönhetően egy erősen közepes író, az ír származású Bram Stoker műveinek. A legendát egy erőskezű földesúr, Vlad Tepes ihlette, aki általában halállal büntette a törvénszegőket. Maga a kastély a törcsvári szorosot védelmezte a Havasalföld felől támadó ellenséggel szemben. Nagy Lajos király építette, a századok során bővült. A trianoni békediktátum ezt is Romániának adta, pontosabban Mária királyné nyaralóhelye lett. A vár teljesen be van rendezve, 25 lejért tekinthető meg, a rengeteg látogató miatt célszerű hétköznap a 9 órai nyitásra érkezni. A vár alól indultunk a Magura nevű hegycsoport főgerincére. Itt csatlakozott hozzánk a Brassói EKE két túravezetője, Blénesi Gyuri és Edit. Meredek emelkedő után a gerinc vonulatának havasi legelőit szeltük át, közben mindenféle gombára akadtunk, ami lassította a haladást. A Kis-Magura sziklás tetejéről pompás kilátás nyílt a felhők mögül előbújó Királyköre és brassói medencére. Kissé eltérve az iránytól, Magura településre ereszkedtünk be, majd a Botorog kútnál lemestuk sáros bakancsunkat. Zernyest szélén megálltunk egy sörre, mert a szép túra méltó befejezése egy kis lazítás, mely megszépíti a hegyen való fáradozást. Vonatozás után este nyolcra értünk vissza a városba, vacsorázó helyet keresve leszakadt az ég, így fogtunk ki egy eléggé drága kertvendéglőt. (1680 Ft egy tézsaétel, 440 Ft egy sör átszámítva.)

Keresztény-havas

Szombat reggel végül az a döntés született, hogy 10 órakor Fekete-templom, dél körül Keresztény-havas. Kényelmesen reggeliztünk a szállás étkezőjében, majd felsétáltunk a citadellához. A fellegvár a török betörések miatt épült az 1560-as években. A Fekete templom a nevét az 1689. április 21-i nagy tűzvész után kapta, nyugati oldala megfeketedett a koromtól. Csinos, ifjú román hölgy, Monika beszélt a templom történetéről és jellemzőiről, úgyesen kikerülve a ma-

Királykő részlet

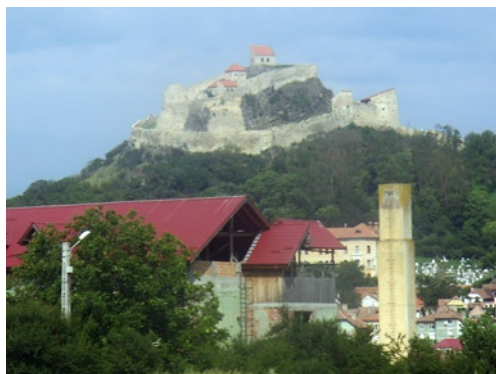
Az elmaradhatatlan csúcspont

gyar vonatkozású adatokat, Ági precízen és korrektül fordította. Említésre méltó a 3997 sípból álló orgona és a 119 darabot számláló keleti szőnyeggyűjtemény. Az oldalkapuban található kettévágott, majd újra összevarrt szőnyegnek külön története van. Történt, hogy egy testvérpár mindössze egy szőnyeget örökölt. Sehogyan sem tudtak megegyezni, melyiküké legyen, végül kettévágták a szőnyeget. Az utódjaik meg összevarrták. Jól elidőztünk a templomban, így a déli busszal utaztunk fel Brassó Polianara, ami egy kiránduló és sí centrum szállodákkal, felvonókkal, árusokkal. A felvonó felső állomásától 10 percre a csúcst, hamar meg is lett, már ezalatt komoran gyülekeztek a felhők. A Julius Rómer menedékháznál vesztélyösen dörgött, mit tehet ilyenkor a megfontolt természetjáró: bemegy ebédelni. Hoztak erdélyi csorbát (palóclevésre emlékeztetett), almás

rétet és egy sört 23 lejért. S bélyegzést is kaptam, ami ritkaság erre felé. A házat nemrég kapta vissza a Szász Kárpát Egyesület, Rómer úr és neje üzemelteti, nem könnyű munka a rengeteg vendéget kiszolgálni. Az eső alábbhagyott, indultunk lefelé a közüzalékos sípályán, nem volt nagy élmény. Az idő megvárta míg leérvünk, Brassó Polianán szakadt le az ég. Tanakodtunk, hogy buszra szálljunk, de még korán volt, így Blénesi Gyurival legyalogoltunk egy helyi busz végállomásáig, leérve a járatot éppen láttuk elmenni. Hosszas ácsorgás helyett begyalogoltunk a városba, így láttuk a Brassó Bolgárszeg nevű részét. Ide építkeztek a román, bolgár népek, akik Brassóba jártak be dolgozni. Láttunk több, érdekes építésű házat. Bizony fél nyolc lett, mire a főtérre értünk, de fesztiválószhoz már nem volt kedvünk, és egy órát gyalogolva megtértünk szállásunkra.

Törösvár a „Drakula mítosz felegvárá”

Kőhalmon a háromszintes erődítmény

A fenséges Királykő

Vasárnapra esőszünet ígérkezett, ennek reményében szálltunk fel a 8 órakor induló vonatra. Bartha Imre túratársunk már a hajnali vonattal elment. Ő a hegység főgerincére, pontosabban a Pásztor-csúcsra kívánt feljutni. Mi a főgerinccel nem is próbálkoztunk... Zernyestből indultunk a pénteken megismert úton a Botorog kúthoz. Itt 5 lejért belépőt váltottam a Királykő parkba, s hamarosan a Zernyesti-szorosban gyalogoltunk. A kétoldali sziklafalak magassága a Tordai-hasadékot idézték. Kis frissítő magunkhoz vétele után igen meredek ösvényen kapaszkodtunk fel fenyves erdőben. Kissé előre mentem, hogy tudjak báméskodni az erdőhatár fölött. Ha medve nem is, de egy tehén csörtetett el mellettem az ösvényen fáját meghazudtoló sebességgel, kolompolva. A hegyi réten meg is pillantottuk a legelésző gulyát s fölöttük a Királykő főgerincének fenséges vonulatát. Mivel szorított a menetidő, a Carmulata menedékháznál alig álltunk meg, a Hasadék-nyeregnél is a fotózás kedvéért. Előttünk volt a Kis-Királykő masszív sziklatömbje, találgattuk, hogyan is lehet rá felmászni. A sziklán mindenütt voltak jó lépések, két helyen sodronykötél segítette a felfelé igyekvőt. A gerinc felérve szét is szakadtunk s mivel a csúcsot nem jelölte külön tábla, rossz szokásom szerint továbbmentem a kereszt-hez. Csodálatos kilátás nyílt Zernyestre és a környező hegyekre. A Bucsecs felől vihar közeledett, jobbnak láttam elindulni lefelé. Elmondhatom, hogy még nem jártam olyan meredek ereszkedőn, mint a Kis-Királykő keleti oldalán. Sajgó térdekkel jutottam le a hegy alatti mezőségre, láttam túrázókat, akik a Carmulata menedékháztól Zernyest felé tartottak. Hamarosan leért a csapat is és azzal szembesültünk, hogy 7 órás vonatot erőltetett menetben és a sör kihagyásával érhetjük el. Sikertől is, de a lábam már nehezen vitt be a vasútállomásra. Külön elismerést érdemel teljesítményéért Bartha Imre túratársunk, aki időt és fáradságot nem kímélve, feljutott a Nagy Királykőre, 35 km-t és 2000 m szintet teljesített. Az általa meghódított csúcsok a Torony 1923 m, Hegyeskő 2144 m és a Pásztor-csúcs 2284 m. Ez utóbbi magas gerinctúrát, a helyiek is többnaposra tervezik és a Carmulata menedékházban megpihenve jutnak fel a veszélyes sziklagerinceken húzódozó kiemelkedő csúcsokra.

Hazafelé

9 óra tájban hagytuk el a Reménység házát. Mivel igen hosszú az út, eleve úgy terveztük, hogy több helyen megállunk és körülnézünk. Barcaföldvár erődtemplomát azonban, csak kívülről sikerült szemügyre vennünk.

Kőhalmon már szerencsénk volt, hétfő dacára a felújított vár nyitva volt és 10 lej vám megfizetése után beléphetünk. A várat – ami egy háromszintes erődítmény – két éve újították fel, a meglévő falakat megerősítve tetőt kapott valamennyi torony, lakrész és a kápolna. Legrégebbi része a sziklás részen épült XIV. sz-i „lakóépületek”, egy pici helyiséggel, amelynek padozatát vagy hátsó falát a rideg szikla alkotja. Megfigyelhető, hogy az erődben a falakat úgy építették, hogy oldalról lehessen lőni a benyomuló ellenséget. Nos, kissé sajgó lábakkal jártuk be a várat, jó óra kellett hozzá.

Csucsáról mindenkinek Ady Endre és Boncza Berta jut eszébe, pedig a kastélyt a későbbi tulajdonos, bizonyos Octavian Goga átépítette és csak egy kis sarokbástyát hagyott meg. Goga volt aki elsőként fordította Ady műveit román nyelvre. A volt Boncza kastély fölé egy ortodox fatemplomot is építtetetek, ahol egy apáca készségesen segített nekünk. Megmutatta az Ady emlékmúzeumot és hegyoldalt uraló egykori román miniszter író, fordító Goga mauzóleumát is.

Nagyváradon azután megtörtént, ami eddig nem, egy objektumot (helyi TESCO) nem találtuk meg. De lett hasonló és aki úgy gondolta elköltötte utolsó lejeit. Még ettünk néhány micset (remélem jól írtam le), ami vegyes húsból készült kolbászfélé – inkább ne firtassuk, mik lehetnek benne. Határátkelés, majd 20.45 körül érkezés Egerbe.

Ezúton is köszönöm a többiek nevében is Szász Áginak, Blénesi Editnek és Blénesi Gyurinak a túravezetést, immár a teljes Kárpát-kanyarba be tudtam pillantani egy-egy túra erejéig. Bodnár Lajosnak, hogy saját gépkocsiján elvitt, a 14 órás vonatút nekem lehetetlen küldetés lenne.

Jövőre merre megyünk? Ki tudja. Az erdélyi hegyek visszavárnak!

Kovács László, KEE

Fotók: Benkó Zsolt, Bartha Imre

Hazajárók

Georg Laci barátom súlyos betegen, hónapok óta nyomja a kórházi ágyat. Mikor meglátogattam, s megtudta, hogy a Hazajáró forgatócsoport tagjaival fogok találkozni, meleg szeretettel üdvözlését küldte a fiúknak. Élőben sohasem találkozott velük, csak a Duna TV adásain keresztül. Ismerőseim, akik a Duna TV-t nézik, szintén örömmel, elismeréssel emlegetik a Hazajáró színvonalas, ismeretterjesztő filmjeit.

Megvallom őszintén, nincs tévé készülékem, így nem eshetek abba a kísértésbe, hogy megnézzek egy sok reklámmal agyon gyötört filmet, vagy egy focimeccset. Sajnos értékes műsorok is elvesznek e miatt, pl. a Hazajáró magazinműsor. Mivel a forgatócsoport néhány tagja jó barátom és nem melleleg a Magyarországi Kárpát Egyesület tagja, ha már a közeli ismerőseim is ódat zengnek filmjeikről, hálás kötelességemnek érzem a neten megnéznem egy-egy filmjüket.

Ami elsőként feltűnt, gyönyörű képek alatt, szinte folyamatosan megy a sok értékes információt tartalmazó narrátor szöveg. Idézetek íróktól, költőktől, tudósoktól. A filmekben megszólalnak egyszerű pász-

toroktól, hegyi emberektől, hegymászóktól, helytörténészekről, a lelkészekig, papokig sokféle emberek. Mesélnek a hegyi világról, a havasokról, a múltról, a jelenről, minden félérről, ami hegy, ami a Kárpátok, ami a magyar múlt, ami a mi véráztatta történelmünk. Azért, hogy egy-egy epizód elkészülhessen, képesek a nehéz kamerát és az összes kellékeit felcipelni a hegyre, akár fűj, akár nem, télen-nyáron.

A forgatócsoport tagjai így vallanak önmagukról:

„A Hazajáró hétről-hétre bakancsot húz és nekiindul, hogy keresztül-kasul bebarangolja a Kárpát-medence varázslatos tájait és megismerje hazánk természeti- és kulturális értékeit, történelmi emlékeit és az ott élő emberek mindennapjait. Erdélyben, Felvidéken, Kárpátalján, Délvidéken, Muravidéken, Órvidéken és belső-Magyarországon hol gyalog, hol szekérrrel, kerékpárral vagy kenuval halad vándorútja során. A Kárpátok fenséges gerinceitől, várromokon, apró fatemplomokon és véráztatta harcmezőkön át, patinás városokig – megannyi magyar emlék kíséri a Hazajáró soha véget nem érő útját.”

A forgatócsoport szorgalmát, termékenységét, terjedelmes epizódlista kíséri:

Csornahora, Magas-Tátra – A magyar turistaság bölcsője, Káposztafalvi karszt a Szepesség paradicsoma, Tarcal-hegység, Kászonszék, stb. 2011-ből.

Hargita – a székelyek szent hegye, Téli Páring kóstoló – A Zsil ölelésében, Kis-Fátra, Alacsony-Tátra, Gyimes – A csángók patakországa, Retyezát-hegység – a Kárpátok esszenciája, Görgény-fennsík – A székely tanyavilág zsindegyországa, Hagymás-hegység – A csíki Alpok, Kelemen-havasok, Királykő – A Kárpátok fejedelme, Sóvidéki-domság – Hegyre szúrt falvak között, Bucsecs-hegység – Emléktúra az ezeréves határon, stb. 2012-ből.

Magas-Tátra – A haza legmagasabb oltára, Fogarasi-havasok 2. – Téli túra a Moldovánra, Nemere-hegység és az Úz-völgye hősei, Keleti-Beszkidék – Verecke híres útján, Középső Ipoly-mente – Hírverések „Gyarmattól” Nyékgig, Radnai-havasok, stb. 2013-ból.

Felső-Nyárárdmente, Soproni-hegység – A hűség földje, Csalhó-hegység – A Keleti-Kárpátok sziklatornya, - A Kriván csoport (a Magyarországi Kárpát Egyesület 140. évi jubileumi rendezvénysorozatát bemutató film), stb. 2014-ből.

2011 óta több, mint 120 Hazajáró film készült el, ami Duna TV vasárnap koradélutáni magazinműsoraiban (*minden hétköznap 19:30-kor a Duna World csatornán, vasárnaponként új részekkel 14:30-kor a Duna TV-n.*) adásba is került. Magyarorságot érintő értékeket mentő, minőségi munkájukkal, alig egy év alatt olyannyira ismertek lettek, hogy 2012. szeptemberében már a **Magyar Örökség-díjra** méltónak találtattak.

A Magyarországi Kárpát Egyesület is büszke lehet a Hazajáró fiúkra, hiszen a három frontemberüket, az operatőr **Schödl Dávidot**, a forgatókönyv író-rendező **Moys Zoltánt** és a szerkesztő, a forgatásokat előkészítő **Kenyeres Oszkárt** jó néhány éve egyesületünk tagjai közt tudhatjuk.

A Hazajáró céljai kísértetiesen hasonlítanak az MKE Nemzetközi Kárpát-koszorú programjához, amit valamikor réges-régen meghirdettünk, és amivel a **Vámos László** által szervezett 2004-es PKE (MKE) nyári Kárpát-koszorú túránk során magunkra vállaltunk. A név – Magyarországi Kárpát Egyesület – kötelez! Jelenleg Vámos Laci és az egyesülete – PKE – gőzerővel dolgozik a Nemzetközi Kárpát-koszorú programon. Az új túramozgalom neve: **Kárpátok Bércein Vándorút**.

Hazajáró kulisszatitkok, avagy, miből lesz a cserebogár?

Stílszerűen, egy hegyi forgatáson találkoztam először a teljes forgatócsoporttal. Egy étterembe beülve, bőséges vacsora és néhány sör mellett beszélgettem csapat tagjaival.

Mályi József: – A mai világunkban nehéz olyan társakra találni, akik hasonló módon gondolkodnak,

egy az értékrendjük (Isten, haza, család) az ügy érdekében, nehéz hátizsákokkal, és hegyet is méltóztatnak mászni s nincs tériszonyuk...

Kenyeres Oszkár: – Zolival, gyerekkorunk óta ismerjük egymást. Mindketlen váciak vagyunk. Jóban, rosszban együtt voltunk. Keresztül-kasul bejártuk szűkebb hazánk, a Börzsöny hegyeit, völgyeit. Még nem hallottunk az 1995/96-os téli Kárpát-koszorú expedícióról, még nem voltunk tagjai a Kárpát egyesületnek, ezektől függetlenül 2001. februárjában saját magunktól útra kerekedtünk azzal a szándékkal, hogy bejárjuk a Kárpátok fővonulatát. Szakaszokra osztva, lábtalálkozóval Dévényből Kremenyecig jutottunk.

Mályi József: – Mi ez a „lábtalálkozó”?

Kenyeres Oszkár: – Ahol az egyik szakaszt abba hagytuk, húztunk egy képzeletbeli vonalat. Mikor oda visszatértünk, a vonaltól folytattuk tovább az utunkat.

Felvidéken túl, több szakaszt, hegységet is bejártunk már, kamera nélkül. A Keleti-Kárpátokban pl. bebarangoltuk a Radnai-havasokat, a Kelemen-havasokat. A Déli-Kárpátokban folyamatosan eljutottunk Predeal-Bustényből (Bucsecstől) Petroszényig. A Páringgal többször próbálkoztunk. Természetesen, a forgatásaink során, sokkal több hegységet bejártunk. A munkatúráinkat más szempontok vezéreltik, nem számítjuk azokat a „folyamatos lábtalálkozók” közé.

M. J.: – Schödl Dávid hogy került a csapatba?

Moys Zoltán: – Az MTV médiaképzőjén találkoztam először Dáviddal. Mindketten szerkesztőként kezdtük. Mindketten mindig mindenholn elkéstünk, így mindig együtt ülhettünk az első, a szőgyenpadba. Így, hamar egymásra találtunk.

M. J.: – Hogyan lehet ilyen médiaképzőbe bejutni?

Schödl Dávid: – A pályázati kiírás szerint egy szinopszist kellett írunk. Mindketten, külön-külön írtuk meg. Ahelyett, hogy csúsztunk-másztunk volna a médiaguruk előtt, őszintén megírtuk a királyi tv-vel kapcsolatos kifogásainkat. Dolgozatainkat azzal a biztos tudattal adtuk be, hogy a többszörös túljelentkezéskor, nekünk egy ilyen dolgozattal semmi esélyünk. Mégis felvettek mindkettőnket. Elvégeztük az iskolát. Az MTV-nél kisebb riportokkal kezdhettünk.

Moys Zoltán: – Az MTV akkori (riportkészítő) forgatócsoportjaira az volt a jellemző, hogy hatalmas létszámmal rohanták meg áldozataikat. Lakásaikat

Balról jobbra: Suhajda Szilárd, Jakab Sándor, Molnár Roland, Schödl Dávid. Ülnek: Tóth József, Moys Zoltán és Kenyeres Oszkár

felforgatták, egésznapnyi nyüzgéseikkel tették fontos-
sá magukat. Látható volt, hogy kevesebb emberrel is
el lehet végezni ugyan azt a munkát. 2002-ben men-
nünk kellett a TV-ből. Amit filmezéseink közben
tapasztaltunk, az MTV-ben tanultunk, 2002. után,
saját vállalkozásunkban kívántuk kamatoztatni, a
lehető legkisebb létszámú forgatócsoport keretein
belül. Dávid közben kitanulta a kamera kezelést
is. Kezdetben, külsőként Vándor Attilával (ő volt
az első vágónk) hármásban, videó filmeket készítettünk
az MTV-nek. Stúdióinkat egy pincehelyiségben
rendeztük be. Erdélyi túráinkra magunkkal cipeltük
a kameránkat. Később a Hír-TV erdélyi, természeti
képeket, ún. „vágóképeket” kért tőlünk. Kezdeti
anyagi nehézségeinket enyhítették ugyan az ici-pici
filmcskéink, de sokszor benzinre is alig futotta.

Szárnyainkat bontogatva, Csillagösvény címmel,
filmet készítettünk Bőjte Csaba testvéréről. A filmün-
ket, nagy sikerrel mutatták be.

Kenyeres Oszkár: – Zoli hatására, Dávid is el
kezdett túrázgatni velünk. Lelkesen csatlakozott az
1999-ben alapított Börzsöny Akció Csoportunk-
hoz. Turista jelzéseket festettünk, jelző oszlopokat
állítottunk, teljesítménytúrákat rendeztünk. Közös
szervevényünk lett a túrázás, és a Kárpátok bérc-
einek meghódítása. Egy börzsönyi túránk alatt született

meg a döntés, hogy kamerával
járjuk végig a Kárpátok hegyeit,
hazánk egykori határvidékeit.

Moys Zoltán: – A Duna
TV-be beküldtünk egy szinop-
szist, egy a Kárpátokról szóló
honismereti-turisztikai műsor
tervezetet. Először csak egy fél
évadra szerződtek velünk, aztán
további megrendelések következ-
tek. Oszi a Kárpátok földrajzát
tanulmányozva, a történelmi
háttérrel alaposan átgondolva
a lehetséges témaköröket, 250
részben dolgozta ki. Abból 123
részlet forgattunk már le. Az el-
múlt években kb. 720 órányi
nyersanyagunk született.

Mályi József: – Jó ötletnek
tartom, hogy két riporter-szereplője van a filmeknek,
egymással beszélgetnek, váltva kérdezzetik a riport-
alanyokat.

Moys Zoltán: – Szerettük volna mozgalmassá
tenni filmjeinket. Nem elégséges csak a hegyeket
bemutatni. A magyarságnak, a székelységnek, évez-
redes múltja van a Kárpát-medencében. Történelmi,
kulturális örökségünk feneketlen kincsesbánya. Igyek-
szünk jó bányászok lenni, kincseinket felszínre hozni.
Forgatásaink közben és a filmjeinkre beérkezett reak-
ciókból arra következtettünk, hogy amit csinálunk, az
már egy kicsit több, mint munka. Az már misszió, az
már küldetés. Nem is tekintjük a külső forgatásainkat
igazi munkának.

Mályi József: – „Szabad-e Dévénynél betömröm/
Új időknél új dalaival?”

A mai ember nem rest a múltat végképp eltöröl-
ni, csak az újat, az olcsót keresni. A homo sapiens a
„vedd meg, dobd el és élj a mának” – világban él, s
arra jutott, amire száz évvel ezelőtt Ady is: „Nincs már
semmi hinnivaló.”

Ez a mai trendi. Ti, kedves barátaim, mégis a
magyarság múltját, a hagyományainkat kutatjátok.
Nyilvánvalóan e két világ – a hagyományörző és az
„élj a mának” – ütközik egymással. Ezért kaphattok
hideget, meleget, eleget.

Moys Zoltán: – Kapunk, megszoktuk.

Mályi József: – A nemtelen támadásokat meg lehet szokni? Nagy nevek támadtak titeket. „Csupa rendes ember...”

Moys Zoltán: – Nem olyan nagyok, csak annak hiszik magukat.

Mályi József: – Még élő tanúkat szólaltattok meg, hát-
térben a Kárpátokról készített, csodálatos képeitekkel. Hogyan áll össze egy film?

Moys Zoltán: – Oszi tervezi meg az útvonalat, veszi fel a kapcsolatot a leendő riportalan-
nyokkal, foglalja le a szállásokat, mindent megszervez, ami az utazáshoz kell és gyűjti a témához való anyagokat.

Kenyeres Oszkár: – Amikor úgy érzem, hogy minden (adat) forrást kimerítettem, Zoli akkor kapcsolódik be a keresésbe. Szinte hihetetlen, hogy honnan talál még a filmekbe beemelni való információkat. Száz éves turista írásokat, neves írók írásaival, költők verseivel színesíti mondanivalónkat.

Mályi József: – „Amikor a tudós feladja, a költő még javában kutat...” (Sándor György)

Természeti környezetben történő forgatáshoz, igazi csapatmunka szükséges. Ahhoz, hogy a hegyen filmet lehessen forgatni, a saját túrafelszereléseiken túl, magatokkal kell cipelni a nehéz kamerát, az állványát, az akumlátorokat és egyéb a filmezéshez nélkülözhetetlen kellékeket. Mindezt az operatőr viszi? Dávid kis ember. Hogy bírja? Egyébként, csodálatos képeitek vannak. A téli fogarasi felvételeit mindenkinek ajánlom megtekinteni (Fogarasi-havasok 2. – Téli túra a Moldovánra). Nem lehetett könnyű munkatúra.

Schödl Dávid – A hegyi forgatás az egy közös, valódi csapatmunka. A terheket meg kell osztanunk egymás között. Másképp nem megy. Van, aki a kamerát és kellékeit cipeli, van, aki a saját hegyi felszerelésén túl a kb. 15 kilós állványt, van, aki a plusz teherként a társaság összes közös kajáját.

Forgatás közben: Maderspach Kinga a család történetét meséli

Mályi József: – Ezek szerint, a hegyi forgatásnál, legkevesebb nyolc-tíz fős csapat kell.

Moys Zoltán: – Persze. Nem csak hárman vagyunk. Oszi mellett van egy másik riporter-szereplőnk is. Az Ipoly szlovákiai oldaláról érkezett Jakab Sanyi barátunk. Nagy kerékpár-ranjogó.

Jakab Sándor: – Tudod Józsi, az „Ipoly, hajózható folyó”!

Mályi József: – Sajnos tudom. Az egykori cseh-szlovák-magyar határt ama júniusi napon, az Ipoly „hajózhatósága” miatt húzták meg ott, ahol ma is van.

Moys Zoltán: – Természetesen, állandóan velünk tart *Tóth Józsi hangmérnökünk* és *Kántor-Kiss Attila technikusunk, sofőrünk* is. Így, mi hatan (*Dávid, Oszi, Sanyi, Joe, Atti és én*) alkotjuk a forgatások szakmai részét. Túránkra néha elkísér minket *Molnár Roland* barátunk, aki a saját cuccán kívül most éppen a nehéz kameraállványt is cipeli. Mindig akadnak barátaink közül olyanok, akik éppen szabadok, nem köti őket valamilyen kötelezettség, munka és velünk tarthatnak. Ilyen pl.: *Bartalis Szabolcs* (Erdély, Erdővidék, Olasztelek), *Varga Csaba* (Nagyvárad) és legutóbb *Subajda Szilárd* (Esztergom).

Kenyeres Oszkár: – Csaba és Szilárd a mi nyolcezreink. Idén, július 23-án sikerrel mászták meg a Karakorom hegységben a 8047 méter magasan fekvő Broad Peak-et.

*A fotó a Páring-hegységben készült a Rudolf menedékkunyhónál. A forgatócsoport tagjai balról jobbra: Tóth József (Joe) hangmérnök, Jakab Sándor riporter-szereplő, Molnár Roland asszisztens, Mályi József vendég, Suhajda Szilárd vendég, Kenyeres Oszkár szerkesztő-riporter, Kántor-Kis Attila a csapat sofőre, Moys Zoltán szerkesztő-rendező és Schödl Dávid szerkesztő-operatőr.
(fotó: Moys Zoltán)*

Mályi József: – Filmjeiteket nézve, feltűnt nekem, hogy sokszor találkoztok különleges emberekkel. Pl.: az elsők között volt Bőjte Csaba, de találkoztatok már a csíkszeredai geológus írónővel, Zsigmond Enikővel és a munkácsi Popovics Béla helytörténéssel is. Hogyan akadtatok rájuk? Könnyen kötelnék állnak?

Kenyeres Oszkár: – Munkánk során egyre nő a „kapcsolati tőkénk”. Ismerősünk, ismerőseit ajánlja nekünk. Ismerősünk, ismerőseinek ajánl minket. Általában szívesen adnak riportot nekünk. Nagy öregek mutatnak meg nekünk eldugott sírokat, neves írók, költők, festők megrongál, vagy még épséges emléktábláit. Mi ezeket az emlékhelyeket örömmel keressük fel és még nagyobb örömmel osszuk meg nézőinkkel a látottakat.

Sokszor hívnak minket közönségtalálkozókra. Az első és nagyon emlékezetes közönségtalálkozó 2012. szeptember 27-én volt Moszkvában. Orosz nyelvű közönség előtt zajlott a Moszkvai Magyar Kulturális Központban. A találkozó után, felkerestük az orosz fővárosban is megtalálható József Attila szobrát és az orosz fogságban elhunyt Bethlen István

néhai magyar miniszterelnök síremlékét. Elutaztunk a közeli Krasznogorszkba, ahol Örkény István hadifogoly volt.

Mályi József: – Úgy tűnik, hogy minden táján a világnak, magyar vonatkozású emlékekbe ütköztök.

Most jöttök a Páringból. Egy magashegyi forgatáson vagytok túl. A Nyugati-Zsil völgyébe és a Vulkán-hegységbe készültök. Mi lesz a film vezérfonala?

Moys Zoltán: – A román helyesírás miatt lett Páringból Páreng. Magyarul Páringnak mondjuk.

Két témával is szeretnénk foglalkozni. Először is Maderspach Viktorral. Magyarországon, nem sokat hallottak Maderspach Viktorról és általában a Maderspach családról, pedig jelentős szerepet tölthettek be a magyar bányászatban, a vaskohászatban. Az 1848/49-es Szabadságharc idején, Maderspach Ferenc alezredes keményen harcolt az osztrákok és a szerbek ellen. Tüdőgyulladásban halt meg. A Szabadságharc leverése után Haynau kiásatta Ferenc tetemét és közterén felakasztatta. Testvér bátyja Károly, fegyverrel látta el a magyar honvédeket. Károly unokája Viktor, az első világháborúban a fronton harcolt, majd

gerillacsapatot vezetett az 1916-ban Erdélybe betört románok ellen a Retyezátna, a Páring-hegységekben, a Kudzsiri-havasokban, valamint a Vulkán-hegységben. Érdemes elolvasni *Maderspach Viktor*:

- *Az oláhok vérnymóában a Fekete-tengerig,*
- *Menekülésem Erdélyből,*
- *Havasi vadászataim,*
- *Medve!*
- *Páring – Retyezát című könyveit.*

Mályi József: – Nagy János bácsi, az egri Kárpátosok örköi kulcsos házának lelke, gondnoka, sokszor lelkendezve mesélt a nagy vadász Maderspach Viktorról, az igazán hegyi „vad” emberről.

Budapest térképét nézegetve, csak Maderspach Károlyné nevét találtam meg a XI. kerületben. Maderspach Károlyné, Buchwald Franciska az a magyar nemes asszony volt, akit Haynau parancsára Gröber osztrák kapitány brutálisan megalázva, osztrák katonák szeme láttára derékig levetkőztetett és megvesszőztetett. Sem Ferencre, sem Károlyra és Viktorra sem emlékezünk helységnevekkel Budapesten. Clark fivérek mellett, Maderspach Károly is ringbe szállt gróf Széchenyi István hídjának megépítésére kiírt pályázaton.

Moys Zoltán: – A Hazajáró küldetése, hogy ezeknek az elhallgatott neveknek emléket állítson, a köztudatba visszaemlje. A vulkáni kutatásainknál segítségünkre lesz a család utolsó, nevét őrző *Maderspach Kinga*, aki évtizedek óta kutatja családjá történetét, segíti a családról megjelenő könyvek szerzőit. Ő maga is ír, könyve kiadásra vár.

M.J.: – Mi lesz a másik Zsil-völgyi témátok?

Kenyeres Oszkár: – Szeretnénk találkozni a helyi szórvány magyarság néhány képviselőjével, hagyományörzőjével. Bizonyára érdekes beszélgetésben és forgatásban lesz részünk. Gyere velünk, kísérj el minket!

Egy érdekes epizód a forgatásból:

Késő délután vendégeinkre várunk a vulkáni katólikus templomnál. Érkezik egy piros színű Skoda gépkocsi. Rendszáma FTC-re végződik. A rendszám keretén felirat: „Hajrá Fradi!” Egymást böködjük. Otthon – itthon vagyunk.

Lupényban a helyi szórvány magyarság néhány jeles személyiségével beszélgetünk. Komoly,

mély gondolatokat boncolgatnak. Könnybe lábadt szemek. Bodó József hetven év körüli professzor hirtelen témát vált.

– Ki közületek Vasas drukker? – kérdezi.

Mivel a társaság zöme Fradi szurkoló, félve jelentkezem, de rögtön hozzáteszem:

– Csak 1976-ig szurkoltam a Vasasnak.

A professzor ekkor elővesz egy gyöngybetűkkel teleírt A4-es kockás füzetet. A hatvanas évek elejétől fogva nyomon követte és lejegyezte a magyar bajnokság történéseit. Fejből sorolja a csapatok kiválóságait. Szépen vezette, hogy a bajnokságban ki mikor hány gólt lőtt, a csapatok mikor, hol helyezkedtek el a tabellán. Egy füzet, messze a csonka Magyarországtól, a szénbányáktól fekete Nyugati-Zsil völgyében...

Tanulságos találkozásunk volt helyi magyarokkal. Szerettem volna megkapni a forgatás teljes kb. öt órás anyagát, mert megvágva a hazai néző csak 26 percet kaphat belőle. Sok fontos részletet ki kell hagyni a filmből.

Mályi József, MKE

Hazajárók libasorban a Páring hegységben

Emlékezés Dr. Halkovics László tagtársunkra

Egyesületünk egyik legidősebb tagjától Dr. Halkovics Lászlótól búcsúzunk, aki életének 94. évében 2014. szeptember 13-án eltávozott.

Laci bácsi az MKE újjáalakulását követően, közvetlenül az első után csatlakozott egyesületünkhöz, és haláláig tagjaink között maradt. Életében meghatározó a turistaság, gyűjtött minden ezzel kapcsolatos könyvet, dokumentumot, emléket. Feleségével együtt az első között teljesítette az Országos Kéktúrát. A teljesítést igazoló jelvényük sorszáma az első százötvenben volt.

Az MKE mindenkori vezetését túravezetéssel, túraszervezéssel, tapasztalataival segítette. Az utolsó

idők kivételével részt vett a Budai Zöld teljesítménytúránk lebonyolításában, biztos számíthattunk rá, pontörként. Szívén viselte a természetszeretet népszerűsítését is, többen halhattuk tőle régi idők beszámolóit. Montázs összeállításunk az egyik utolsó olyan rendezvényen készült – a 2008-as Baththyány emléktúrán – amelyen még részt vett.

Az MKE emléktúra szervezéssel búcsúzik Laci bácsitól, ami kora tavasszal a Budai hegyekben lesz.

Isten nyugosztalja!

Lindmayer Éva, MKE

In memoriam Kiss József...

Kiss Józstól végleg búcsúzunk!? Legyőzte őt a betegség!? Nehéz erre gondolni, erről írni. Hiszen, ha én Józsit látom magam előtt – talán nem tévedek, és a többi ismerőse is így van ezzel – az Élet jut eszembe! A kép róla, hogy erős, egészséges, mindig jókedvű, mindig tetterre kész, tele energiával. És mégis: most már csak fényképeinken, emlékezetünkben találkozhatunk vele, 2014. október 8-án elment.

Döbbenet volt, mikor az év elején értesültünk betegségéről, de bízunk erejében, hitében, hogy sikerülhet meggyógyulnia. Még a gyógykezelése alatt is békaügetéssel és tornával kezdte a napot. Józsi 2008 óta volt tagja az MKE-nek. Leginkább a bringás, evezős,

téli sí programjainkon vett részt, ahol a résztvevőket folyamatosan szórakoztatta poénjaival, anekdotáival. Bármilyen programon voltunk, vicceitől, de leginkább nagyon jellegzetes előadásmódjától mindenki remekül érezte magát. Mindig középpontban volt. Ugyanakkor akármilyen későn is ért véget a nap, reggel mire a többiek felébredtek, már túl volt a napi tornán.

Kedvenc helye: diósi birtoka, ahol élvezte nagyon rövidre kimért gondtalan nyugdíjas éveit, és ahol párjával, Icával többször vendégül látta egyesületi barátait is.

Hiányozni fogsz Józsi! Isten nyugosztaljon!

Lindmayer Éva, MKE

Kiss Józsefre emlékezve

Méltatlanokodva ültünk a Ladában, útban Áporka felé, és azon morfondíroztunk, hogy igen is, nagyon sokba kerül egy profi kútásó brigád. Ezért, mi amatőrök megmutatjuk, hogy képesek leszünk vizet fakasztani a „birtokon”.

Mi már csak így hívtuk a Jóska által vásárolt kb. 2 éve, egy beláthatatlan mező közepén elterülő telket.

Igaz semmi sem utalt rá, hogy itt valami hasonló helynek kellene lennie, sem kerítés, sem egyéb létesítmény nem jelezte, hacsak a kiszuperált szovjet lakókocsi nem tekintjük annak, melyet az eső, a napsütés ellen, és egy-két kéziszerszám tárolása miatt vontatott ide.

Miután teljes erőbedobással nekilátott a gyümölcsfák telepítéséhez, és néhány zöldséget is elültetett, belátta, hogy vízre van szüksége.

Körbejárva a témát, először fúrt kúttal próbálkoztunk, de valamilyen hiba következtében a fúrófej úgy kb. 3 méterre elakadt, így kénytelenek voltunk átprogramozni magunkat az ásott kútra. Annál is inkább, mivel vissza kellett szolgáltatni a fúrófejet a kölcsönzőnek.

Itt léptünk mi a képbe, mint kútásó brigád, mivel a profik túl drágán vállalták. Leakasztottuk a tornatermi mászókötelet, elindultunk (négy testnevelő) a birtokra, elsősorban gyűrűs kutat ásni, másodsorban kiszabadítani a fúrófejet. A munka szépen haladt, a fúrófej is kiszabadult, és a víz is megcsillant a gödör

fenekén. Azon az őszen elég nagy volt szárazság és az akkor megásott vízszint elégnék bizonyult, a későbbiek folyamán a kút soha nem hagyta cserbe, mindig volt benne elegendő víz az öntözéshez.

A munkálatok során és utána is többször rákérdeztünk, hol a birtok határa, mivel semmilyen támpont nem létezett. Nemes egyszerűséggel közölte, hogy igazából nem is tudja, mivel sohasem járt a telek végében, különben is, sík itt minden ameddig a szem ellát. Ezután már minket sem nagyon érdekelt, ha kimentünk a birtokra, jól éreztük magunkat és folyamatosan konstatáltuk, hogy egyre több gyümölcsfát látunk, kb. 150 db. számoltam a legutóbb ott jártunk alkalmával.

Mivel a hivatal nem igazán kereste évekig, egyik alkalommal Jóska bement Áporkára, hogy az esedékes adót lerója a birtok után. Természetesen nem utasították el, és miután rákérdeztek merre található a szóban forgó telek, a térkép is előkerült, melyen egyértelművé vált, hogy minden, amit eddig tett, kút, gyümölcsfa telepítés, lakókocsi vontatás, stb, OK rendben, csak épp mindezt nem a saját telkén követte el. Egyáltalán nem esett pánikba, nemes egyszerűséggel megvásárolta az addig más tulajdonát képező telket.

Azokban az években nagyon gyakran jártunk Csehszlovákiába sízni, mint általában akkortájt mindenki, aki a téli sportok szerelmésévé vált.

Egy kisebb település közelében szerveztünk egy nagyon jól sikerült sí tábor, ahol Jósikára hárult a tolmács és a jó hangulat megszervezésének feladata. Olyan tökéletesen ellátta a rábízott munkát, hogy a következő szezonban már fogadóbizottság várt bennünket, élén helyi előljárákkal.

A kölcsönös üdvözlések után melyet házigazdáink jó kis borovicska és helyi népzene kíséretében tettek, mindannyian roppant jó hangulatba kerülünk, és rövid idő elteltével a sípályán roptuk a helyiekkel a táncot. A nyelvismeret nem számított.

Innen hiszem, hogy a népek közti barátságot csak a politika ronthatja el.

Később nagy lendülettel fogott hozzá a borászat mesterségéhez, új szerzeményében Diósdon, biztosítva az utánpótlást az egyesület számára a „Diósi Ezerjóska” és „Pin... Noire” fajtákból.

Megszerettük Diósdot, és Ő mindig talált rá okot, hogy színes programokkal, szürettel, borkóstolóval vagy épp gulyáspartival tegye kellemessé a baráti összejövetelek hangulatát.

Mélységesen fájlaljuk Jóska elvesztését. Ugyanakkor nagyon nehéz Rá szomorúan emlékezni.

Szócs Ernő, MKE

Popovics Béla és a Magyar Örökség-díj

Ünnepi beszéd

Elhangzott a Pesti Vigadó Dísztermében a Magyar Örökség-díj átadási ünnepségén 2014. június 21-én.

Tisztelt Elnök Úr, Bíráló Bizottság, Kitüntetettek, Tisztelt Ünneplő Közönség!

Engedjék meg, hogy a díjazottak és a magam nevében szóljak néhány szót.

Nagyon nagy öröm és megtiszteltetés számunkra ez a kitüntetés. Köszönet mindazoknak, akik jelöltek bennünket, mindazoknak, akik korteskedtek mellettünk, köszönet a bíráló bizottságnak, amely a megtisztelő Magyar Örökség kitüntetési cím díjazottai közé emelt. Mindez a megerősítés és a bizalom jele, amely kötelez. Köztelez, hogy tovább folytassuk azt a munkát, amely végeredményben családjaink, közösségeink, szeretett magyar nemzetünk szolgálata.

Külön öröm ez a szép ünnep ebben a gyönyörűen felújított Vigadóban, ahol az elmúlt több mint másfélszáz esztendőben annyi nagyszerű művész varázsolta örömet a hallgatóság szívébe. Felemelő érzés ebben a környezetben együtt lenni családtagjainkkal, itt találkozni barátainkkal, rokonainkkal, ismerőseinkkel, akik időt szakítottak erre a találkozásra, és akik közül sokan messziről utaztak ide, hogy együtt örülhessünk.

Megragadott és elgondolkodtatott a kitüntetésnek a megnevezése. Értelmezésemben a Magyar Örökség a summája nemzetünk élni akarásának, teremtmény tevékenységének.

Az a legnagyobb örökségünk, hogy „annyi balszerencse közt és oly sok vizsúly után” nem pusztultunk el, nem tűntünk el a történelem süllyesztőjében, hanem képesek voltunk és képesek vagyunk megmaradni itt a Kárpát-medencében. Nem is akárhogyan: országot, kultúrát, értéket teremtve.

Félteve őrzött örökségünk: a család tisztelete, a gyermekvállalás öröme, a megfogant élet védelme,

élő közösségeink megbecsülése. Mindez azért fontos, mert csak ezen kapcsolatokon keresztül tanuljuk meg a szeretet lényegét: saját önzésünk lefaragását. Minél inkább sikerül ez a folyamat, annál inkább fedezzük fel a másik embert magunk mellett, értjük meg fájdalmát, örülünk örömének. És hogy ebben a folyamatban hol tartunk, mindig a másik ember a tükör. Ugyanis „Hiába fűrészöld önmagadban, csak másban moshatod meg arcodat”.

Félteve őrzött örökségünk az a kereszténység, amely nemzetünket meg tudta őrizni. Nagyon fontos viszsztatálnunk ahhoz a személyes Istenhez, akiben meg kell tanulnunk újra gyermeki ráhangykozással bízni. Nagy hittel teljesen ki kell tárnunk életünk ajtaját és beengedni az ő fényességét, hogy Ő ragyogja át életünket és vezessen az úton. Meg kell értenünk, hogy kizárólag attól vagyunk értékesek, hogy Isten fogadott gyermekei vagyunk, aki kereszthalálával megváltott bennünket, értelmet adva által életünknek.

Félteve őrzött örökségünk a magyarság szellemi és tárgyi kultúrája. Nagyon fontos, hogy meglássuk és megismerjük értékeinket, kincseinket, amelyeket ezután meg is tudunk szeretni. Ennek eredményeként tud kialakulni egy egészséges önértékelés és nemzeti büszkeség. *Nagy dolgokra pedig csak olyan nemzet képes, amely büszke önmagára, értékeire. Csak az ilyen nemzetet fogják mások is értékelni, és csak az ilyen nemzet képes másokat is megbecsülni.*

Félteve őrzött örökségünk az is, hogy *egy és oszthatatlan magyar nemzet van a Kárpát-medencében. A politikacsinalók büne Trianon óta az a gyalázat, amit velünk tettek.*

Lesz felemelkedése a magyarságnak, de ennek egyik legfontosabb előfeltétele a lelki és szellemi

megújuláson túl az, hogy az anyaország és az elcsatolt területek magyarsága újra átélje és újra megtanulja, hogy *mi mindannyian eltéphetetlenül egymáshoz tartozunk: egy a nyelvünk, imáink, örömünk és bánatunk, muzsikánk és szívverésünk, álmaink és vágyaink. Csak együtt vagyunk teljesek.*

A szétszakítottság, a szenvedés hosszú évtizedeinek könnyei drágakővé váltak. Ajándékozuk meg egymást ezzel, amelyből egy eltéphetetlen gyöngyfűzér lesz. Nemzetünk ezáltal még jobban összekovácsolódik.

Ebben a hatalmas globális présben, ahol az állérték, a bűn, a hazugság, a talmi csillogás soha nem látott módon van piederstálra állítva, megfogható valóságként kezd körvonalazódni a már korábban megíjósolt „Nyugat alkonya”.

A dekadencia, a társadalmak morális mélypontra jutása a történelem folyamán kivétel nélkül mindig a tényleges pusztulás előjelei voltak. Ebben az értékvesztett, önpusztító örületben *a magyarság túlélésének egyetlen alternatívája a valódi értékekhez való következetes ragaszkodás és a minőség útja, a minőség forradalma. Egy szellemi és lelki többlettartalomra van szükségünk a túléléshez.* A „Jót és jót” üzenete talán sohasem volt ilyen aktuális, mint ma. Mindenki tegye becsülettel és tisztességgel a dolgát ott és abban az életállapotában, ahol és amelyben van – a teljeségre, a tökéletességre törekedve.

Az Isten az életre predestinálta ezt a nemzetet, csak ezt már egyszer valóban el kell hinnünk magunkról.

Az emberi élet legnagyobb méltósága az, hogy a Teremtő megtisztelt és meghívott bennünket a világ továbbteremtésére, továbbalkotására. Fogantatásunk pillanatában mindenkinek a lelkébe beleoltott egy virágot, egy álmot, egy küldetést, egy testre szabott feladatot, amellyel hozzájárulhatunk az Isten által megálmodott Teljességhez. Életünk valódi boldogsága az, ha meglátjuk ezt a virágot és hagyjuk kibontakozni, illatozni, ha félelem nélkül és nagy bizalommal igent mondunk a meghívásra.

Ezen szép ünnepség díjazottjai változatos életpályákkal és örökségükkel is az egységet erősítik, az Egész szerves részei.

• A zene, amely a szóval már kifejezhetetlen szépséget és lelki mélységet közvetíti,

• a tisztességes újságírás, amelynek egyik legfontosabb feladata az igazság sokszor komoly veszélyekkel járó kutatása és közkinccsé tétele,

• a családi hagyományból táplálkozó vállalkozás, amely egyrészt családi köteleket erősít nemzedékről nemzedékre, másrészt nemzeti értéket hoz létre, fogalommal emelve a pécsi kesztyűt,

• a helytörténeti kutatómunka, amely büszkeségre és tisztánlátásra nevel azért, hogy egy adott közösség jobban meglátja és megérti helyét, valamint szerepét a nemzet egészében,

• a művelődés, a művészetek megszerettetése és távol élő csángó rokonaink életének feldolgozása és megismertetése minél szélesebb körben,

• a példaértékű kemény küzdelem és önfegyelem árán elért kimagasló sportteljesítmény, ebben a valódi küzdésről lassan már leszoktatott társadalomban,

• valamint a tudomány kimagasló innovatív teljesítménye és annak elismertetése mind része annak a magyar örökségnek, amely nemzetünket nagygyá tudja tenni.

A közös ebben a fentebb vázolt sokrétű tevékenységben az, hogy hit, tisztességes munka, kemény kitartás, szolgálat és szív van mögötte.

Köszönet mindazoknak, akik megálmodták és létrehozták a Magyar Örökség Díj intézményét, s igyekeznek megtalálni mindazokat, akik tetteikkel, munkájukkal, életükkel valamilyen módon gazdagítják közös nemzetmegtartó örökségünket.

A magyarságot határon innen és túl külső erő nem tudja elpusztítani. *A kishitűség, az állandó keserűség és elégedetlenkedés viszont sírásóknkká válhat.*

Meg kell tanulnunk *minden nap hálát adni a Teremtőnek azért, amink van, s nem azért keseregni, amink nincs.* Ha a hála lelkületével kezdünk minden napot, akkor kerülünk abba a lelkiállapotba, látjuk meg azt az összefüggérendszer, amely megmutatja az igazi értékeket, békességet ad és elvezet az igazsághoz.

Hiszek abban, hogy ez így lesz. Az elmúlt évszázadok és különösen a XX. század nemzetpusztító boralmai után is itt vagyunk, mert megtanultuk megőrizni az Örökséget.

Az Isten megáldott bennünket. Megengedi valami miatt a nagypéncekek szenvedéseit, de megadja

ezután a húsvéti örömnüpet is, a feltámadás boldogságát. Megpróbál bennünket, de közben mindig fogja a kezünket. Nagyon komolyan kell venni a szentistváni örökséget és különösen azt, hogy államalapító királyunk a Szűzanya oltalmára bízta nemzetünket.

„Az nem lehet, hogy annyi szív hiába ontta vért, s keservben annyi hű kebel szakadt meg a honért”. El fog jönni „egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán.” Higgyünk benne, tegyünk érte és imádkozzunk.

Mindszenty bíboros mondta: „Ha lesz egymillió imádkozó magyar, nem félek a jövőtől.”

A szentéletű Pio atya elgondolkodtató jövendölésével zárom soraimat:

„Magyarország egy olyan kalitka, amelyből egyszer még egy gyönyörű madár fog kirepülni. Sok szünetes vár még rájuk, de egész Európában páratlan dicsőségben lesz részük. Irigylem a magyarokat, mert általuk nagy boldogság árad majd az emberiségre. Kevés nemzetnek van olyan nagyhatalmú őrangyala, mint a magyaroknak, és bizony helyes lenne erősebben kérniük hathatós oltalmát országukra!”

Popovics Béla, Munkács

Kárpát túraközpont, Felsőtárkány

A „pulpituson” állnak jobbról-balra: Köves Gyula, Szöcs Ernő, Nyisztor Miklós, Lehotzky Gyula

A Kárpát Egyesület Eger túraközpontjának avatására „kárpátos barátaink” társaságában 2014. szeptember 20-án került sor. Erre az alkalomra időzített, a *Kárpátos turistaságot bemutató kiállítással* kedveskedett gyergyószentmiklósi társunk, *Nyisztor Miklós*. A falakon és a vitrinekben elhelyezett tárgyak a történeti emlékeink ritkaságai, szinte a fellegekbe emelték lelkünket.

Pezsgő pufogtatás és nagyszólamú beszédek helyett szerény, de bensőséges ünnepségen vettünk részt. *Köves Gyula KEE elnök* tartott rövid ismertetést, majd a Magyarországi Kárpát Egyesület elnöke *Szöcs Ernő* üdvözölte az egriek kezdeményezését. A Pestkörnyéki Kárpát Egyesület megbízottjával képviselve vett részt e jeles eseményen. A természetjáró és információs bázis avatását követően a csapatépítésre fókuszálva átvontunk a bükki Samassa menhelyre. Ahol a vendéglátó egriek kondérban főtt töltött káposztával és jó fajta egri boroskával kedveskedtek az egybegyűlteknél. Másnap pedig, a Déli-Bükk egyik legszebb részére a Pes-kőre kirándultunk.

Nagy Péter, KEE

Alföldi kéktúra

A Pestkörnyéki Kárpát Egyesületben egy régi adósságunkat törlesztjük: folytatjuk a több éve gyalogosan megkezdett Alföldi Kéktúra bejárását, immár kerékpárral. Az alábbi fotókon bemutatjuk a 21 bringás úrtjának néhány mozzanatát.

Mályi József, MKE

Vámos László és a sok kerékpár a budapesti induláskor

Magyar Zoltán és Vámos Hanna az Alföld tenger sík vidékén

Reggeli eligazítás a kunfehértói kempingben, Mátyás és Eszter

Merre menjünk? Térképolvasás, Horváth Márta és Kerekes Zsuzsa

XXIII. EKE Vándortábor

Testvérszervezetünk az Erdélyi Kárpát-Egyesület idei vándortáborának helyszíne az aranyosszéki Kövendben volt. A szervezési feladatokat az EKE Tordai Osztálya végezte. Az 1080 résztvevő mindhárom túranapon a korához és erőnlétének megfelelő 22 kirándulás közül választhatott, a túravezetők nagy-szerű kalauzolása mellett. Az esti programok, előadások, bemutatók tovább-szerűsítették a napi túrákban megfáradtakat.

Örömteli, hogy az említett létszámból 444 volt magyarországi magyar. Az már elgondolkodtatott, ill. kérdésként felmerült, hogy közülünk, a Magyarországi Kárpát Egyesület és tagszervezetei tagjaiból, miért találkoztam olyan kevéssel a táborozás során?

Az MKE alelnöki szinten, Lehotzky Gyula személyében képviselt minket, aki a július 29-én a tábornyitón köszöntötte a táborlakókat.

Említést tennék arról, ami nem szerepelt az idei hivatalos programban. Nevezetesen *Székely Árpád könyvbemutatója*, amit igen csak hiányoltam. A 2013-as csíkszépvízi vándortáborban találkoztam vele először, amikor Dezső László, akkori EKE elnök méltatása, felvezetése mellett betekintést kapott az érdeklődő a Retyezát varázslatos világába. A székelyudvarhelyi geográfus és földrajztanár saját szerkesztésében kiadott könyveinek fotói (A Retyezát kézikönyve, a Jégárak regéje és a Retyezáti túrázók nagykönyve, a Kárpátok metszete) azonnal elnyerték a zsűfolt bemutatóterem közönségének tetszését. Az idén a tábor bejáratához közel, egy kis kofa asztal mellett görnyedve láttam viszont, árulta saját műveit. Immáron egy újabb kötettel kiegészülve, nevezetesen Páring a Retyezát testvére, alcíme a Páringi túrázók nagykönyve.

Belelapozva azonnal felismerhető volt a korábbi műveiben megismert igényes szerkesztési és kivitelezési tematika. Na és a fotók! Ismételtém ámulatba ejtettek. Mind ezek után nagyon és kíváncsian várom a következő turistakalauzt a Fogarasi-havasokról, amely 2015. tavaszára várható a Déli-Kárpátok uralkodó vonulatait bemutató sorozatban.

Nagy Péter, KKE

Bedellő tőrán a Szolcsvai-búvópatakat elhagyva

Vidalykő–Ordaskő tőrán Torockóhoz közeledve

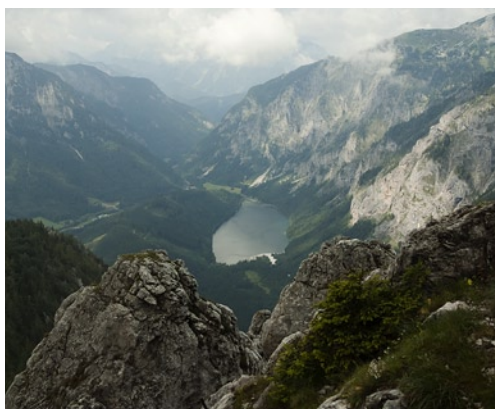
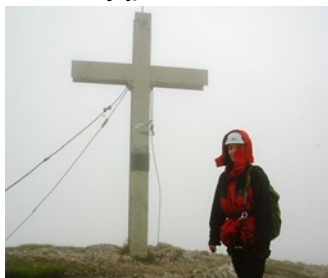
Eisenerzer-Klettersteig

Vámos László (PKE) „Csillagtúrák Felső-Stájerországban” címmel – a családi sétáktól kezdve a legnehezebb klettersteig túrákig –, ajánlott kikapcsolódási lehetőséget a nyárra. A túrák bázisa 1227 m magasságban, az Eisenerzi Alpokat a Hochswabtól elválasztó Präbichl-hágóban volt. Az alábbiakban az első napi C/D nehézségű sziklamászásról készített képeimmel emlékezem a nagyszerű programra.

Nagy Péter, KEE

Sziklamászás 320 m hosszban az Eisenerzer-Klettersteig-en, legmagasabb pontunk az 1865 m-es Pfaffenstein

Károly mögött Eisenerz városka

Madártávlatból a leopoldsteini-tó